

ใบรับรองปัญหาพิเศษปริญญาตรี
ภาควิชาพืชสวน

เรื่อง

การศึกษาคูณประโยชน์ของพืชสมุนไพร

Study on usesses some kinds of medicinal plants

โดย

นางสาว ปภาดา อยู่มั่นธรรมา

ได้รับการพิจารณาจาก

ผศ. 6

(รศ. ภัณฑนา มีแก้วกฤษกร

อาจารย์ที่ปรึกษา

วันที่ 21 เดือน ก.ม. พ.ศ. 43

ภาควิชารับรองแล้ว

ผศ. ดร. สมชาย กล้าหาญ

(ผศ.ดร. สมชาย กล้าหาญ)

หัวหน้าภาควิชาพืชสวน

วันที่ 21 เดือน ก.ม. พ.ศ. 43

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

การศึกษาคุณประโยชน์ของพืชสมุนไพร
Study on usesses some kinds of medicinal plants

โดย
นางสาว ปภาดา อุ่มมันธรรมา

อาจารย์ที่ปรึกษา
รศ. ภาณุขนา มีแก้วกฤษ

รฟ.
ร/163ก

เลขหน้า.....2543

เลขทะเบียน.....41685

วัน, เดือน, ปี.....27 ก.พ. 2545

เสนอ

ภาควิชาพืชสวน

คณะเทคโนโลยีการเกษตร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

.b.....
.i.....

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต(เกษตรศาสตร์)

พุทธศักราช 2543

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านอื่น
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ชื่อเรื่อง : การศึกษาคุณสมบัติของพืชสมุนไพร
(Study on usesses some kinds of medicinal plants)
- โดย : นางสาว ปภาดา อยู่มั่นธรรมมา
- สาขาวิชา : พืชสวน
- ภาควิชา : เทคโนโลยีการผลิตพืช
- คณะ : เทคโนโลยีการเกษตร
- อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ. ภัฏชนา มีแก้วกฤษ

บทคัดย่อ

จากการศึกษาและรวบรวมพันธุ์พืชที่ใช้เป็นสมุนไพร จำนวน 30 ชนิด โดยเน้นทางด้านชื่อวิทยาศาสตร์ ชื่อสามัญ วงศ์ นิเวศวิทยา ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ การขยายพันธุ์ ข้อห้ามใช้ ข้อมูลจำเพาะของพืชทั้ง 30 ชนิด พบว่าส่วนของพืชที่ใช้เป็นสมุนไพร คือ ราก ลำต้น ใบ ดอก เมล็ด โดยพืชแต่ละชนิดจะมีข้อห้ามใช้ มีสารสำคัญและมีข้อมูลจำเพาะซึ่งบอกข้อจำกัดในการใช้ บางพืชสามารถนำไปประกอบอาหาร หรือใช้ประโยชน์ในด้านอื่นๆ ได้อีกด้วย

Title : Study on usesses some kinds of medicinal plants
By : Miss Paphada Yoomunthunma
Department : Horticulture
Major : Plant Product Technology
Faculty : Agricultural Technology
Advisor : Associate Professor Punchana Meekaewkunchorn

Abstract

A study on collection of plants for used as Medicinal Plants 30 species. The objectives of this study were scientific name, common name, family, ecology, botanical characteristic, propogation, unuseless and specific document . They were found that the plant parts for used as medicinal plants : roots , leaves , flowers and seeds. Some kind of plants had unuseless and specific document . For limited of useful some plants have been cooked or used another way.

คำนิยม

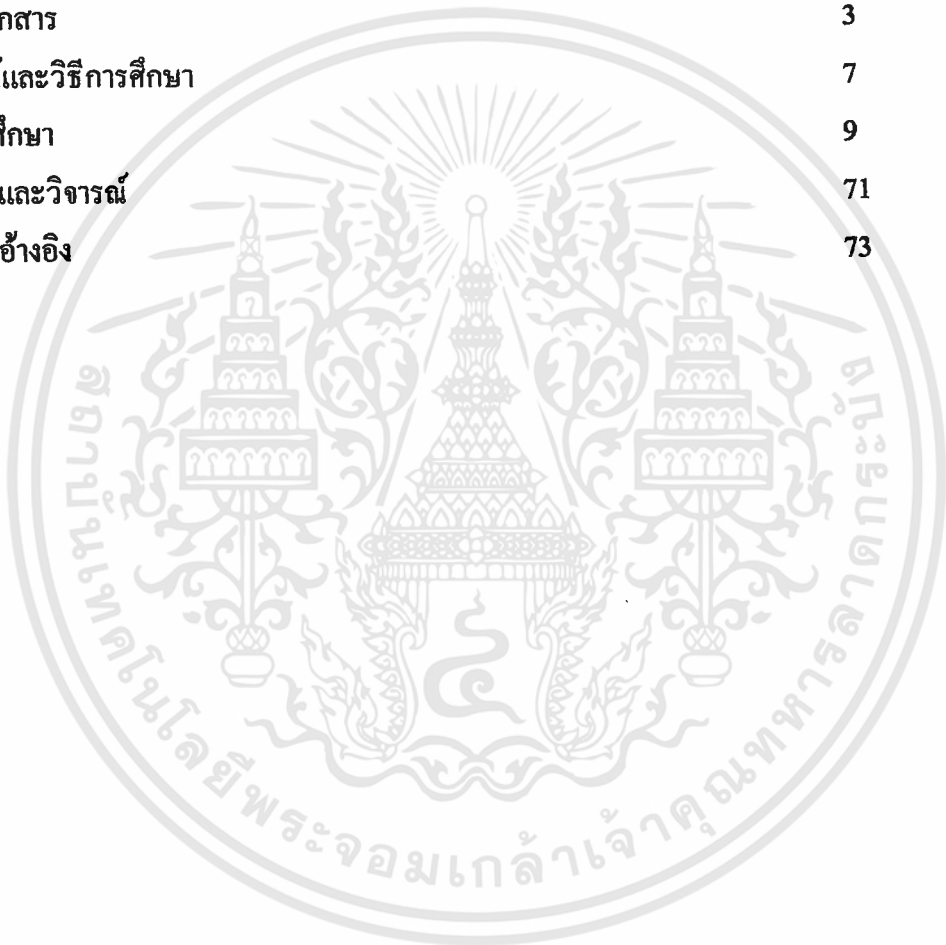
ปัญหาพิเศษเล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ข้าพเจ้าต้องขอขอบพระคุณ อาจารย์ ภัฏชญา มีแก้วกฤษร ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจน ตรวจแก้ไขปัญหาพิเศษฉบับนี้จนสำเร็จด้วยดี คุณ ปุณณดา อยู่มั่นธรรมา ที่ได้ช่วยเหลือให้คำแนะนำด้านคอมพิวเตอร์ต่างๆ คุณบุญเลิศ พงศ์โพธิ์เงิน ที่ได้คำแนะนำและกำลังใจตลอดมา และขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับ คุณแม่ ที่ได้อนุเคราะห์ทุนทรัพย์และพลังใจในการศึกษา มาจนถึงปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
สารบัญภาพ	ก
คำนำ	1
วัตถุประสงค์	2
ตรวจเอกสาร	3
อุปกรณ์และวิธีการศึกษา	7
ผลการศึกษา	9
สรุปผลและวิจารณ์	71
เอกสารอ้างอิง	73

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(ก)
สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงลักษณะของกาแฟ	10
2	แสดงลักษณะของแก้ว	12
3	แสดงลักษณะของคีนฉ่าย	15
4	แสดงลักษณะของค้ำแสด	15
5	แสดงลักษณะของคว่ำตายหงายเป็น	19
6	แสดงลักษณะของเจตมุลเพลิงแดง	21
7	แสดงลักษณะของ โค ไมรู๊ตัม	24
8	แสดงลักษณะของดาล	24
9	แสดงลักษณะของทานตะวัน	29
10	แสดงลักษณะของ ใบเงิน	31
11	แสดงลักษณะของผกากรองเลื้อย	31
12	แสดงลักษณะของผักคราดหัวแหวน	35
13	แสดงลักษณะของผักชี	37
14	แสดงลักษณะของผักบุ้งทะเล	39
15	แสดงลักษณะของผักแว่น	39
16	แสดงลักษณะของพญาปล้องทอง	42
17	แสดงลักษณะของพุทธรักษา	45
18	แสดงลักษณะของพลับพลึง	45
19	แสดงลักษณะของแมงลัก	48
20	แสดงลักษณะของฤๅษีผสม	50
21	แสดงลักษณะของต้นทมขาว	52
22	แสดงลักษณะของลูกใต้ใบ	54
23	แสดงลักษณะของว่านกาบหอย	56
24	แสดงลักษณะของว่านมหากาฬ	58
25	แสดงลักษณะของต้นแสงจันทร์	60
26	แสดงลักษณะของไต้กรอก	60

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
27	แสดงลักษณะของหญ้าปักกิ่ง	64
28	แสดงลักษณะของหางนกยูงฝรั่ง	66
29	แสดงลักษณะของหูกวาง	66
30	แสดงลักษณะของฮือल्लीฮือค	69

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนำ

ในปัจจุบันมีผู้สนใจประโยชน์จากพืชสมุนไพรมากขึ้นเรื่อยๆ อาจเนื่องจากมีราคาถูก หาง่าย ผลข้างเคียงจากการใช้สมุนไพรมีน้อยกว่าการใช้ยาปฏิชีวนะทั่วไป อีกทั้งในประเทศไทยยังมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการปลูกพืชสมุนไพร จะพบได้ว่าพืชใกล้ตัวเรามีหลายชนิดที่สามารถนำมาใช้เป็นยารักษาโรคได้ ทำให้ช่วยลดดุลการค้าในการนำเข้าเวชภัณฑ์ได้ ประโยชน์ในด้านอื่นๆ ของสมุนไพรยังมีอีกมากมาย เช่น ใช้เป็นอาหาร เครื่องสำอาง ตกแต่งประดับอาคาร ป้องกันและกำจัดศัตรูพืช แม้ว่าสมุนไพรจะมีประโยชน์หลายด้าน แต่ผู้ใช้ส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจถึงปริมาณในการใช้และวิธีการใช้ที่ถูกต้อง และพืชบางชนิดมีลักษณะภายนอกที่คล้ายคลึงกันมาก ทำให้ผู้ใช้เกิดความสับสนได้ ดังนั้นปัญหาพิเศษฉบับนี้ จึงได้ทำการศึกษาลักษณะทางพฤกษศาสตร์ วิธีการใช้ที่ถูกต้อง รวมถึงข้อห้ามใช้ต่างๆ เพื่อให้ผู้สนใจสามารถนำไปใช้ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสรรพคุณของพืชที่เป็นสมุนไพร 30 ชนิด.
2. เพื่อรวบรวมข้อมูลทางพฤกษศาสตร์ของพืชสมุนไพร.
3. เพื่อให้ผู้ที่สนใจในพืชสมุนไพรได้ทราบถึงวิธีการใช้และปริมาณที่ถูกต้อง.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตรวจเอกสาร สรรพคุณของพืชสมุนไพร

1. กาแฟ

สรรพคุณ ทำให้ร่างกายกระปรี้กระเปร่า บำรุงหัวใจ ขับปัสสาวะ (นายเกษตร,2542)

2. แก้ว

สรรพคุณ แก้ปวดเอว ขับลม แก้บิด ปวดฟัน ท้องเสีย บำรุงโลหิต ถ่ายพยาธิตัวตืด (นายเกษตร,2542) ขับประจำเดือน (เพยาว์,2537) แก้แผลเจ็บปวดเกิดจากการกระทบกระแทก (สุนทร, 2536)

3. คื่นฉ่าย

สรรพคุณ ลดความดันโลหิต แก้โรคความดันโลหิตสูง บำรุงประสาท ขับปัสสาวะ ช่วยเจริญอาหาร (นิจศิริ,2534) ขับลม แก้โรคปวดข้อ (รุ่งรัตน์, 2540)

4. คำเสด

สรรพคุณ แก้ไข้ บิด ขับปัสสาวะ ดิษ่าน รุสวัด (สุนทร, 2536)

5. คว่ำตายหงายเป็น

สรรพคุณ แก้ปวด อักเสบ เป็นยาพอกฝี (เพยาว์,2531) แก้ท้องร่วง ขับปัสสาวะ นัว แก้เคล็ดขัดยอก กล้ามเนื้ออักเสบ ช่วยให้เลือดไหลเวียนดีขึ้น (สมุนไพรพื้นบ้านล้านนา,2531)

6. เจตมูลเพลิงแดง

สรรพคุณ บำรุงไฟธาตุ ขับน้ำย่อย รักษาโรคผิวหนัง กลากเกลื้อน ฝี ระวังอาการปวดฟัน แก้ปวดฟัน รักษาโรคริดสีดวงทวาร (นายเกษตร,2542) ขับประจำเดือน (เพยาว์,2531)

7. โดไม่รู้ล้ม

สรรพคุณ ขับปัสสาวะ แก้กามโรค นัว บิด เหน็บชา ท้องมาน ฝี ฝักบัว ขับพยาธิ ดิษ่าน ทอมซิลอักเสบ ไข้มาลาเรีย (เพยาว์,2537)

8. ดาล

สรรพคุณ แก้ท้องร่วง ท้องเสีย ปากเปื่อย ชุกกำลัง ขับพยาธิ แก้ไข้ร้อน (วุฒิ,2542)

9. ทานตะวัน

สรรพคุณ แก้บิดมูกเลือด ไอ หูอื้อ ปวดหัว คามัว ปวดท้องโรคกระเพาะ ปวดประจำเดือน นัวในทางเดินปัสสาวะ นัวในไต ปัสสาวะขุ่นขาว ฝี ฝักบัว (พรหมัง,2530) ลดไขมันในเส้นเลือด ไอกรน ไข้หวัด แก้เบาหวาน หืด หลอดลมอักเสบ (วุฒิ,2542) แก้ปวดหัว ตาตาย ปวดฟัน ขับหนองใน แน่นหน้าอก ขับปัสสาวะ (สุนทร,2536)

10. ใบเงิน

สรรพคุณ ห้ามเลือด แก้ปวดหู ปวดฝี โรคผิวหนัง ขับประจำเดือน (นุศบรณ,2519)

11. ผกากรองเลื้อย

สรรพคุณ แก้ฝี อักเสบ ปวดเอ็น วัณโรคปอดไอเป็นเลือด ผิวหนังอักเสบ ผื่นคันที่เกิดจากชัน หิด แก้ปวดเจ็บฟกช้ำที่เกิดจากการกระแทก ปวดท้องอาเจียน รักษาเด็กที่มีอาการซึมเซา่วงนอนเสมอๆ แก้ปวดมือและเท้าที่เกิดจากลม แก้ปวดฟัน ไข้หวัดใหญ่ แก้ปวดข้อ แก้บาดแผลฟกช้ำ (สุนทร,2536)

12. ผักคราดหัวแหวน

สรรพคุณ แก้พิษไข้ร้อน ต่อม้ำลายอักเสบ ไข้คอตัน ปวดฟัน ไขข้ออักเสบ เป็นยาถ่ายรักษาแผลในปาก ปอดบวม ไกรณ (นายเกษตร,2542) เป็นยาห้ามเลือด (เพยาว์,2531)

13. ผักชี

สรรพคุณ ลดความดันโลหิต แก้ปวดท้อง ขับลม ช่วยให้เจริญอาหาร (นิจศิริ,2534) แก้ปวดฟัน ริดสีดวงทวาร ท้องอืดเฟ้อ บิดถ่ายเป็นมูกเลือด แก้ปวดฟัน ปากเจ็บ (สุนทร,2536)

14. ผักบุ้งทะเล

สรรพคุณ แก้พิษแมลงกระพุน (นายเกษตร,2542)

15. ผักแว่น

สรรพคุณ สมานแผลในช่องปากและลำคอ ระบายร้อน แก้ไข้ ร้อนใน ระบายน้ำ ขับพิษและแก้ดีพิการ (กัญจน,2542) แก้เจ็บคอ เสียงแหบแห้ง แก้ไข้ผัดสำแดง (นายเกษตร,2542)

16. พญาปล้องทอง

สรรพคุณ รักษาอาการอักเสบจากพิษแมลงและสัตว์กัดต่อย (พร้อมจิต,2532) รักษาแผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวก ผื่นคัน รักษาอาการอักเสบจากเริ่มในปาก(นายเกษตร,2542)

17. พุทธรักษา

สรรพคุณ แก้ปวดศีรษะ ไอ วัณโรค ตับอักเสบ ตกขาว อาเจียนเป็นเลือด ใช้เป็นยาห้ามเลือด บิดเรื้อรัง ประจำเดือนมาไม่ปกติหรือมาไม่หยุด อาเจียนเป็นเลือด ไอมี่เลือด(วุฒิ,2542)

18. พลับพลึง

สรรพคุณ รักษาอาการเคล็ดขัดยอก ปวดเมื่อย (พร้อมจิต,2532) ขับพิษ(นุศบรณ,2519)

19. แฉ่งลัก

สรรพคุณ แก้ท้องผูก (พร้อมจิต,2532) แก้โรคผิวหนัง แก้หวัด บรรเทาอาการปวดฟัน ขับลม ขับเหงื่อ ขับเสมหะ แก้ปวดข้อ ลดความอ้วน (ก่องกานดา,2541)

20. ภาวะผสม

สรรพคุณ เป็นยาช่วยย่อย แก้กลิ้น ไล่เอาเจียน ปวดภายในช่องท้อง ดับอึกเสบที่มีอาการ บวมตามมือและเท้า แก้ปวดบวม ปวดท้อง ขับระดู สมานแผล (ก่องกานดา,2542)

21. ลั่นทมขาว

สรรพคุณ แก้งูสวัด หิด เป็นยาถ่าย (สุนทรี,2536) รักษาหิด แก้ปวดบวม (ลีนา,2522)

22. ลูกใต้ใบ

สรรพคุณ ขับระดู นอนหลับๆตื่นๆสะดุ้งผวา กระตุ้นให้ไตทำงาน แก้ขัดเบา (กัญจนา,2542) แก้ไข้ทุกชนิด ริดสีดวงทวาร กามโรค ปวดท้อง ท้องเสีย ดีซ่าน เป็นยาแก้ไข้สำหรับ เด็ก แก้บิด ลดความดันโลหิต รักษาตับอักเสบ B (นายเกษตร,2542) ลดความร้อนจากพิษไข้ (เพยาว์,2531) มีฤทธิ์ต้านเชื้อไวรัส HIV (สรรพพ,2542)

23. ว่านกาบหอย

สรรพคุณ แก้ฟกจับวม แก้ร้อนใน (ไม้ดอกไม้ประดับ,2536) แก้ไอ อาเจียนเป็นโลหิต ปัสสาวะเป็นเลือด บิดถ่ายเป็นเลือด ขับเสมหะ เลือดกำเดาไหล (สุนทรี,2536)

24. ว่านมหากาฬ

สรรพคุณ แก้ไอ ถอนพิษแก้ปวดเสบปวดร้อน แก้พิษไข้เซื่องซึม รักษาโรคเริม (นายเกษตร,2542) แก้งูสวัด (เพยาว์,2537)

25. แสงจันทร์

สรรพคุณ ขับปัสสาวะ แก้อักเสบ (นายเกษตร,2542)

26. ไม้สรอก

สรรพคุณ รักษาโรคมะเร็งผิวหนัง (นายเกษตร,2542)

27. หล้าปักกิ่ง

สรรพคุณ รักษาอาการเจ็บคอ โรคมะเร็งหลายชนิด (นายเกษตร,2542) ดับพิษร้อนใน ร่างกาย แก้อาการภูมิแพ้ (วุฒิ,2542) รักษาโกโนเรีย แก้อักเสบ ปวดบวม (สุนทรี,2536)

28. หางนกยูงฝรั่ง

สรรพคุณ ขับโลหิต แก้บวม วัณโรค (นายเกษตร,2542)

29. หูกวาง

สรรพคุณ แก้ท้องเสีย บิด ขับเหงื่อ รักษาเรื้อน ผิวหนังคันคัน (นายเกษตร,2542) สมานแผล แก้โรคไขข้ออักเสบ ขับพยาธิ โรคตับ ตกขาว หนองใน โกโนเรีย ขับน้ำนม(วุฒิ,2542)

30. อีลดีอีอก

สรรพคุณ ช่วยในการไหลเวียนโลหิตดีขึ้น แก่ริคสีควงทวาร ประจำเดือนมาไม่ปกติ
โรคกระเพาะ (ไม้ดอกไม้ประดับ,2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อุปกรณ์และวิธีการ

1. อุปกรณ์

- 1.1 กล้องถ่ายรูปพร้อมฟิล์ม
- 1.2 ตัวอย่างต้นพืช
- 1.3 อุปกรณ์สำหรับจดบันทึก
- 1.4 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

2. วิธีการศึกษา

- 2.1 รวบรวมรายชื่อที่เป็นพืชสมุนไพร
- 2.2 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ
- 2.3 บันทึกข้อมูล
- 2.4 สํารวจและถ่ายรูปลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของพืชสมุนไพร
- 2.5 รวบรวมข้อมูลเพื่อจัดเป็นรูปเล่ม

3. สถานที่ทำการศึกษาและรวบรวมพันธุ์

3.1 สถานที่ทำการศึกษา

- ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- ห้องสมุดคณะครุศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- ห้องสมุดกองพลนาวิกโยธิน ฐานทัพเรือสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

3.2 สถานที่รวบรวมพันธุ์

- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (เรือนเพาะชำไม้ดอก)
- สวนเฉลิมพระเกียรติรัชกาลที่ 9 อุดมสุข จังหวัดกรุงเทพฯ
- อาคารรับรองฐานทัพเรือสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
- หอประชุมใหญ่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จังหวัดกรุงเทพฯ
- ศูนย์ส่งเสริมการเกษตรที่สูงห้วยมะเขือส้ม อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ข้อมูลที่ศึกษา

- ชื่อวิทยาศาสตร์
- ชื่อสามัญ
- ชื่ออื่นๆ
- ชื่อวงศ์
- นิเวศวิทยา
- ลักษณะทางพฤกษศาสตร์
- การขยายพันธุ์
- ประโยชน์ทางสมุนไพร
- ข้อห้ามใช้
- ข้อมูลจำเพาะ
- ประโยชน์อื่นๆ

5. ระยะเวลาที่ทำการศึกษา

เริ่มทำการศึกษา	1	พฤศจิกายน	2542
สิ้นสุดการศึกษา	14	กรกฎาคม	2543
รวมระยะเวลาทำการศึกษา	274 วัน		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการศึกษา

กาแฟ

ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Coffea arabica</i>
ชื่อสามัญ	: Arabian coffee
ชื่ออื่นๆ	: กาแฟใบใหญ่ (กลาง)
วงศ์	: Rubiaceae
นิเวศวิทยา	: ตามแหล่งที่อากาศร้อนชื้นทั่วไป มีถิ่นกำเนิดที่อาบิสเนีย และ แอฟริกาใต้
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์	: ไม้พุ่มสูง 2-5 ม. ลำต้นเดี่ยว เนื้อไม้แข็งเปลือกบางเรียบสีน้ำตาลเทากิ่งอ่อนสีเขียว กิ่งแตกแขนงกระจายเป็นพุ่มแน่นทรงกลม
ใบ	: ใบเดี่ยวออกตรงกันข้าม รูปรีกว้าง ประมาณ 6 ซม. ยาว 12-15 ซม. ปลายและ โคนแหลม ขอบเรียบหรือเป็นคลื่นเล็กน้อย หูใบอยู่ระหว่างก้านใบ สีเขียวเข้ม
ดอก	: สีขาวกลิ่นหอมเย็นตอนกลางคืน ออกเป็นกระจุกตามกิ่งหรือตามซอกใบ มีกลีบเลี้ยงเป็นรูปถ้วย ปลายแยกเป็น 5 แฉก กลีบดอก โคนเชื่อมติดกันเป็นหลอดยาวประมาณ 1 ซม. ปลายแยกเป็น 5 กลีบคู่เป็นพู่สีขาวสดใส เมื่อบานเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 2 ซม. มีเกสรตัวผู้ 5 อันติดอยู่ที่ปลายหลอดดอก ปลายเกสรตัวเมียแยกเป็น 2 แฉก ออกดอก ปลายเดือน มีนาคม-ต้นเดือนพฤษภาคม
ผล	: รูปรียาวประมาณ 1.5 ซม. ติดเป็นกระจุก ผลอ่อนสีเขียวเมื่อสุกสีแดงเข้ม ภายในมี 2 เมล็ด
การขยายพันธุ์	: เพาะเมล็ด ปักชำกิ่ง
ส่วนที่ใช้	: เมล็ด
ประโยชน์ทางสมุนไพร	
เมล็ด	: นำเมล็ด ไปคั่วขงคิม ทำให้ร่างกายกระปรี้กระเปร่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อห้ามใช้

: -

ข้อมูลจำเพาะ

: มีสารสำคัญ คือ คาเฟอีน มีฤทธิ์กระตุ้นประสาทส่วนกลาง ทำให้นอนไม่หลับ มีกลิ่นหอมเนื่องจากมีสาร furfural พบสาร theophylline มีฤทธิ์ขับปัสสาวะ จากการทดลองพบว่าการดื่มกาแฟทำให้หัวใจเต้นเร็ว ความดันโลหิตเพิ่มขึ้น เพราะมีสาร theobromine อาจทำให้มีอาการปวด แสบที่ลิ้น ปี่ ลดการดูดซึมธาตุเหล็กจึงควรระวังในการดื่มกาแฟโดยเฉพาะขณะที่ท้องว่าง

ประโยชน์อื่นๆ

: ใช้แต่งรสอาหาร

ภาพที่ 1 แสดงลักษณะของกาแฟ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แก้ว

ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Murraya paniculata</i>
ชื่อสามัญ	: Andamn Satinwood, China Box Tree, Cosmetic Bark Tree, Orange Jessamine
ชื่ออื่นๆ	: แก้วขาว (กลาง) จ้าพริก ตะไหลแก้ว แก้วพริก (เหนือ) แก้วซี่ไก่ (ยะลา) กะมูนิง (ปัตตานี) แก้วลาย (สระบุรี) เกาหลี เชียง (จีน)
วงศ์	: Rutaceae
นิเวศวิทยา	: ขึ้นประปรายตามป่าดิบ
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์	: ไม้พุ่ม ขนาดอ่อนต้นสูงได้เต็มที่ไม่เกิน 5-10 ม. เปลือกต้นสีเทา แตกเป็นข้อ กิ่งแขนงแตกเป็นพุ่มแน่น ทรงกลม
ใบ	: ใบประกอบแบบขนนกออกเรียงสลับมีใบย่อย 3-7 ใบ เป็นรูปไข่ รูปรีหรือรูปข้าวหลามตัดเบี้ยว สีเขียวเข้มและมันมีต่อมน้ำมัน ยกส่องกับแสงจะเห็นเป็นจุดใสๆ
ดอก	: สีขาวกลิ่นหอมจัด ออกเป็นช่อสั้นๆ ที่ปลายกิ่งมีกลีบเลี้ยงขนาดเล็กๆ 5 กลีบๆ ดอก 5 กลีบ ยาว 1.5-2 ซม. ดอกบานเต็มที่เส้นผ่านศูนย์กลาง 1-1.5 ซม. กลีบดอกมีวงออกกว้างง่าย เกสรตัวผู้ 10 อันสั้นยาวอย่างละ 5 อัน เรียงสลับกันเป็นวง ออกดอกตลอดปี ดอกบานกลางคืน กลิ่นหอมจัดตอนเช้า
ผล	: รูปรีหรือไข่ เมื่อสุกสีแดงอมส้ม มีเมล็ด 1-2 เมล็ด
การขยายพันธุ์	: เพาะเมล็ด ปักชำกิ่ง ตอนกิ่ง แยกหน่อ
ส่วนที่ใช้	: ราก ลำต้น ใบ น้ำมันจากใบ ผล
ประโยชน์ทางสมุนไพร	
ใบ	: ประุงเป็นยาขับประจำเดือน เรียกว่ายาประสะใบแก้ว เป็นยาขับลม บำรุงโลหิต
	: ใบสด 10-15 กรัมหรือรากแห้ง 10-15 กรัม (สด 30-60 กรัม) ล้างให้สะอาด ต้มกับน้ำ 2 ถ้วยแก้ว (500 มล.) เคี่ยวให้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รับประทานแต่เหล้าครึ่งละ 1 ถ้วยตะไล (25-30 มล.) ใช้ขับ
พยาธิตัวตืด ขับประจำเดือน แก้บิดท้องเสีย

ข้อห้ามใช้

: -

ข้อมูลจำเพาะ

: น้ำมันจากใบใช้เป็นยาชา ใช้ใบแก้ปวด ให้ละเอียดปั่นใส่
ทวารหนัก 5 นาที ร่างกายจะเกิดความร้อนคล้ายมีไข้

ประโยชน์อื่นๆ

: -

ภาพที่ 2 แสดงลักษณะของแก้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คีนฉ่าย

ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Apium graveolens</i> Linn
ชื่อสามัญ	: Celery, Garden celery, Smaltage
ชื่ออื่นๆ	: จีนฉ่าย (ไทยกลาง) ผักข้าวปุ้น ผักปุ้น ผักปืม (เหนือ) อั้งซิ่ง ซึ่งฉ่าย (จีนแต้จิ๋ว)
วงศ์	: Umbelliferae
นิเวศวิทยา	: ขึ้นได้ทั่วไปมีถิ่นกำเนิดที่อาบิสเนียและแอฟริกาตะวันออก
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์	: พืชล้มลุก (herb) ใบเลี้ยงคู่ มีอายุประมาณ 1-2 ปี ทุกส่วนของพืชมีกลิ่นน้ำมันหอมระเหย ลำต้นเหนือดิน (aerial stem) ลักษณะอ่อนนิ่มลำต้นมีร่องตามยาวหลายแนว สูงประมาณ 30-50 ซม.
ใบ	: ก้านใบยาว 36-45 ซม. ก้านใบเป็นสันมองเห็นได้อย่างชัดเจน ใบย่อยขนาด กว้าง 5 ซม. ขอบใบหยักเป็นแฉกลึก แต่ละแฉกเป็นรูปสามเหลี่ยมหรือห้าเหลี่ยม ก้านใบอวบหนาสีเขียวเป็นสีเขียวอมเขียว ใบย่อยเป็นรูปกลมหยัก ก้านใบยาวสีเขียวลักษณะเป็นกาบหุ้มรอบลำต้น
ดอก	: ดอกช่อสีขาวเป็นช่อดอกแบบซี่ร่ม (compound umbels) บนก้านย่อยมีการแตกช่อดอก ซ้ำซ้อนขึ้นอีก ดอกแผ่ออกเป็นรัศมี ดอกย่อยมีขนาดเล็ก แต่ละดอกเป็นดอกสมบูรณ์เพศ ส่วนใหญ่ผสมพันธุ์ในตัวเอง
ผล	: รูปร่างกลมรีมีขนาดเล็กมากและแห้งขนาดประมาณ 1.5 มม. เป็นสันสีน้ำตาลเวลาแก่เต็มที่จะแยกเป็น 2 ซีก ภายในมี 1 เมล็ด
การขยายพันธุ์	: เพาะเมล็ด
ส่วนที่ใช้	: ต้น ใบ
ประโยชน์ทางสมุนไพร	
ต้นสด	: ต้นสด 1 กำมือ ต้มกับน้ำดื่มหรือใช้ฝักรับประทาน ใช้ขับปัสสาวะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประโยชน์ทางสมุนไพร

ต้นสด : ต้นสด 1 กำมือ คั้นกับน้ำดื่มหรือใช้ฝักรับประทาน ใช้ขับ
ปัสสาวะ
: ต้นสด 1 กำมือคั้นเอาแต่น้ำผสมน้ำผึ้ง 1 ช้อน โต้ะรับ
ประทานหรือรับประทานสดเป็นผักสดหรือฝักรับ
ประทานสามารถลดความดันได้ หรือ
: ใบและต้นสด 1-2 กำมือ ต้มให้ละเอียดแล้วคั้นน้ำรับ
ประทานครั้งละ 1-2 ช้อน โต้ะวันละ 2 ครั้งก่อนอาหาร

ข้อห้ามใช้

: -

ข้อมูลจำเพาะ

: ภายในต้นมีสาร gentisic acid มีฤทธิ์ยับยั้งการหายใจของ
ไมโทคอนเดรีย ยับยั้งการเข้าสู่ต้นพืชของแคลเซียม (Ca)

: สารสกัดจากต้นและใบ สามารถดึงดูดผึ้งกึ่งบางชนิด
ผู้ป่วยที่เป็น โรคความดันโลหิตสูงเนื่องจากโรคตับอักเสบ
หรือ ไตหย่อนสมรรถภาพแล้วจะต้องรักษาโรคไตให้หาย
ด้วย โรคความดันโลหิตสูงจึงจะหาย

: ฝักสด มีกลิ่นหอมช่วยเจริญอาหาร น้ำมันจากเมล็ดใช้แต่ง
กลิ่นเหล้าเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ ใช้แต่งกลิ่นอาหาร
หลายชนิด

สารสำคัญ

: เมล็ดมี volatile oil ซึ่งประกอบด้วย d-limonene, α selinene
10% sedanonic acid anhydride 0.5% และ sedanolide 2.5-
3.0%

ประโยชน์อื่นๆ

: เป็นอาหาร ดับกลิ่น แต่งรส

ภาพที่ 3 แสดงลักษณะของคื่นฉ่าย

ภาพที่ 4 แสดงลักษณะของคำแสด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำแปล

ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Bixa orellana</i> Linn.
ชื่อสามัญ	: Annatt Tree
ชื่ออื่นๆ	: คำเงาะ คำเงาะ คำไทย คำแฝด (กรุงเทพฯ) คำยง จำปู้ สัมปู้ (เขมร-สุรินทร์) ซาด (ใต้) หมากมอง (เงี้ยว-แม่ฮ่องสอน)
วงศ์	: Bixaceae
นิเวศวิทยา	: มีถิ่นกำเนิดที่อเมริกาเขตร้อน
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์	: เป็น ไม้ยืนต้นขนาดเล็กสูงประมาณ 3 ม.
ใบ	: ใบเรียงเวียนรอบลำต้น คล้ายใบโพธิ์ กว้างประมาณ 8-10 ซม. ยาวประมาณ 11-18 ซม. ปลายใบเป็นติ่งแหลมขอบใบเรียบหรือเป็นคลื่น โคนใบเว้าเป็นรูปหัวใจมีเส้นใบสีแดงออกจากฐาน 5 เส้น ก้านใบยาว 2.5-7 ซม.
ดอก	: ออกเป็นช่อที่ยอดช่อหนึ่งๆมี 5-10 ดอก สีขาวหรือสีชมพูอ่อน กลีบรองกลีบดอก 5 กลีบสีเขียวมีขนาดเล็กและมีต่อมอยู่ที่ฐาน กลีบดอก 5 กลีบไม่ติดกัน เกสรตัวผู้จำนวนมาก อับเรณูโค้งงอตะอองเรณูออกมาทางช่องเปิดด้านบน เกสรตัวเมีย 1 อัน รังไข่มีขนรุงรัง ภายในมี 1 ช่อง มีไข่อ่อนจำนวนมาก
ผล	: รูปไข่หรือกลมขนสีแดงสดคล้ายเงาะ ผลแก่แตกได้ภายในมีเมล็ดจำนวนมาก
เมล็ด	: เปลือกหุ้มสีแดง
การขยายพันธุ์	: เพาะเมล็ด ปักชำกิ่ง
ส่วนที่ใช้	: เปลือกกราก ใบ
ประโยชน์ทางสมุนไพร	
เปลือกกราก	: ต้มดื่มแก้ไข้ ไข้มาลาเรีย
ใบ	: ต้มดื่มแก้ไข้ ขับปัสสาวะ ดีซ่าน : ใบสดตำพอกแก้งูสวัด
ข้อห้ามใช้	: -

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อมูลจำเพาะ : เมล็ดมีสารให้สีคือ bixin เป็น carotenoid มีไขมันเล็กน้อย เนื้อหุ้มเมล็ดให้สีที่เรียกว่าannatto ใช้ประกอบอาหารได้ไม่เกิน 0.065 มก.ต่อน้ำหนักตัว 1 กก.ต่อวัน โดยแกะเมล็ดออกจากผลที่แก่จัด แช่น้ำร้อนหมักทิ้งไว้หลายวันจนสารสีตกตะกอน แยกเมล็ดออกนํานําสีที่ได้ไปเคี่ยวจนงวดเกือบแห้งแล้วนำไปตากแดดจนแห้งเป็นผงเก็บไว้ใช้

ประโยชน์อื่นๆ :-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กว่าตายหงายเป็น

ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Kalanchoe pinnata</i> (Lamk.) Pers.
ชื่อสามัญ	: -
ชื่ออื่นๆ	: กาลำ (ตราด) ปะเตียลเพลิง (เขมร-จีน) กระลำเพาะ ต้นตายใบเป็น นิรพัตร เบญจฉัตร (กลาง) กะเร (ชลบุรี-ใต้) ฆ้องสามย่านตัวผู้ นิลาปิต เพลาะแพละ ว่านไฟ (ไทย) มะ ตบ ลีอบเล็บ ลบลับ คุ่มลิ่ง (เหนือ) คามักเข้า โลดี้แซ่ (จีน)
วงศ์	: Crassulaceae
นิเวศวิทยา	: ขึ้นได้ในดินที่เป็นหิน ในที่โล่งแจ้งหรือในที่ค่อนข้างร่ม มี ระดับความสูงประมาณ 0-1000 ม.
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์	: เป็นไม้ล้มลุก ลำต้นตั้งตรง ไม้แตกกิ่งก้าน สูงได้ถึง 1.5 ม. ลำต้นมีข้อ โป่งพองสีเขียวและมีแถบสีม่วงเข้ม
ใบ	: ใบประกอบใบย่อย 3 ใบ บางครั้งเป็นใบประกอบแบบขน นก มีใบย่อย 5 ใบ ใบย่อยรูปวงรีแกมขอบขนานกว้าง 2.5-5 ซม. ยาว 5-15 ซม. ขอบใบหยักโค้งหนา ฉ่ำน้ำ สีม่วง
ดอก	: ออกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง มีดอกย่อยจำนวนมาก กลีบดอก ด้านล่างสีเขียว ด้านบนสีแดง ช่อดอกยาวประมาณ 8-10 ซม. ก้านช่อดอกยาวประมาณ 1-1.5 ซม. ดอกมีสีแดงและ เขียว
ผล	: ผลแห้งแตกตะเข็บเดี่ยว มีกลีบเลี้ยงและกลีบดอกหุ้ม เมล็ด เป็นรูปกระสวย
การขยายพันธุ์	: เพาะเมล็ด ปักชำใบ
ส่วนที่ใช้	: ต้น ใบสด
ประโยชน์ทางสมุนไพร	
ใบ	: นำใบมาล้างให้สะอาด 5-6 ใบ ตำให้ละเอียดพอกบริเวณที่ เป็นฝี เปลี่ยนยาวันละครั้ง ใช้เป็นยาพอกฝี แก้ปวดอักเสบ รักษาแผลมีดบาด ห้ามเลือด กระจุกหัก แผลไฟไหม้ : นำใบไปตำคั้นน้ำดื่ม แก้บิด ท้องร่วง อหิวาตกโรค นิ้ว ขับ ปีศาจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- โใบและต้นสด : น้ำคั้นจากโใบผสมการบูร ทาถูนิ้ว แก่เคล็ดขัดยอก แผลง
 กล้ามเนื้ออักเสบ ช่วยให้เลือดไหลเวียนดีขึ้น
- โใบและต้นสด : นำโใบและต้นสดคั้นน้ำคั้นทำให้คอลลอยด์ตรง่าย
- ข้อห้ามใช้ : -
- ข้อมูลจำเพาะ : สารสกัดจากโใบมีฤทธิ์ยับยั้งการแบ่งตัวของเซลล์เม็ดเลือด
 ขาวบางชนิด
- ประโยชน์อื่นๆ : -

ภาพที่ 5 แสดงลักษณะของคว่ำตายหงายเป็น

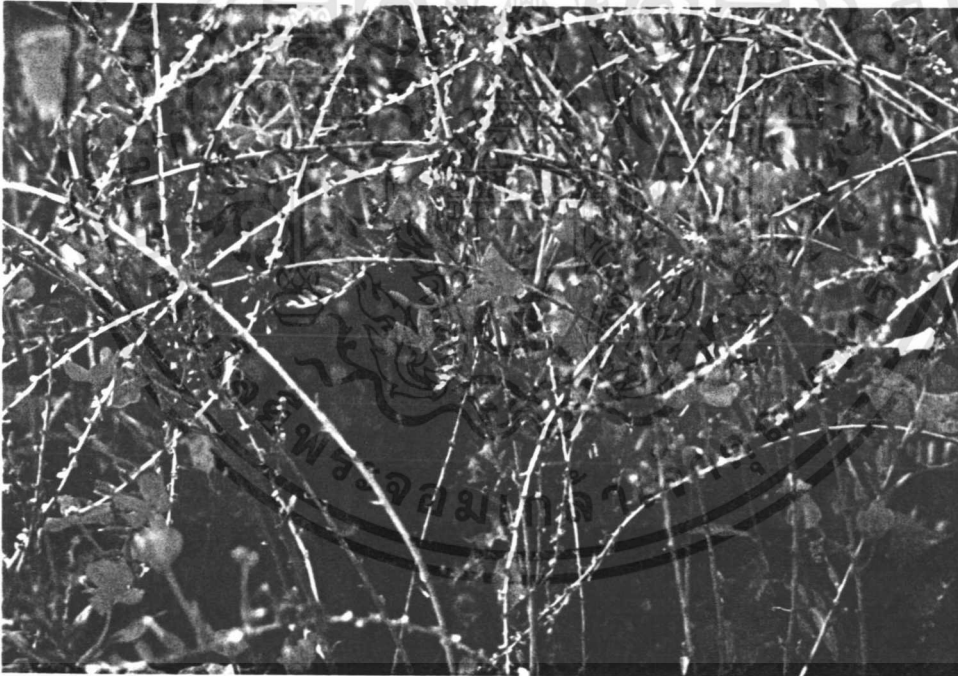
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เจตมูลเพลิงแดง

ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Plumbago indica</i> Linn. , <i>P.rosea</i> Linn.
ชื่อสามัญ	: Rose- Coloured Leadwort , Fire Plant , Official Leadwort , Indian Leadwort
ชื่ออื่นๆ	: ปิดปิวแดง (อีสาน) คุยวู คุ้ยลู่ (กระเหรี่ยง-กาญจนบุรี) ตั่งซู้โว้ (กระเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน) เจตมูลเพชร ไฟใต้ดิน (มลายู) อุปะกูจีะ (ปัตตานี)
วงศ์	: Plumbaginaceae
นิเวศวิทยา	: มีถิ่นกำเนิดที่ประเทศอินเดียและเขตร้อนทั่วไป
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์	: ไม้พุ่มชนิดลงราก สูง 1-1.5 ม. ยอดอ่อนสีแดง กิ่งอ่อนสีเขียวปนแดง เป็น ไม้ที่เจริญที่ราก กิ่งก้านแตกแขนงน้อย
ใบ	: ใบเดี่ยวออกเรียงสลับรูปไข่ กว้าง 3-5 ซม. ยาว 8-13 ซม. คล้ายใบมะติ แต่ใหญ่กว่าสีเขียวสด
ดอก	: สีแดงสดหรือแดงอมชมพู ออกเป็นช่อขนาดเล็กที่ปลายกิ่ง แต่ละช่อมี 10-15 ดอก กลีบเลี้ยงเป็นหลอดเล็กยาว 0.6-1 ซม. มีต่อมน้ำเหนียวๆ กลีบดอกเป็นหลอดสั้น ยาว 2.5-3.5 ซม. ปลายแยกเป็นกลีบดอก 5 กลีบ ปลายกลีบมนเมื่อบานเต็มที่เส้นผ่านศูนย์กลาง 3 ซม. เกสรตัวผู้ 5 อัน ดอกจะดอกมากในช่วงฤดูหนาวระหว่างเดือน ตุลาคม-ธันวาคม
ผล	: เมื่อกแก่แตกได้
การขยายพันธุ์	: เพาะเมล็ด ปักชำกิ่ง
ส่วนที่ใช้	: ราก
ประโยชน์ทางสมุนไพร	: ราก : นำรากแห้งบดเป็นผงใช้พอกบริเวณที่เป็นกลากเกลื้อนฝี : นำผงรากแห้งมาผสมกับของเหนียวทำเป็นขี้ผึ้งปิดบริเวณหน้าอก แก้ปวดชื้น ปวดบวม ถอนพิษได้ : รากแห้ง 1-2 กรัม ต้มกับน้ำ 2 ถ้วยแก้ว (500 มล.) รับประทานครั้งละ 1/4 ถ้วยแก้ว (62 มล.) : รากสดต้วยระงับอาการปวดฟัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ข้อห้ามใช้** : หญิงตั้งครรภ์ไม่ควรใช้เพราะใช้ในปริมาณมากเกินไปอาจแท้งได้
- ข้อมูลจำเพาะ** : รากของเจตมูลเพลิงแดงมีสาร plumbagin ซึ่งมีฤทธิ์กระตุ้นการบีบตัวของมดลูกและลำไส้ ช่วยให้มีการหลั่งน้ำย่อยเพิ่มขึ้นเพิ่มความอยากอาหารแต่ควรระวังในการใช้เนื่องจากสาร plumbagin ระคายเคืองต่อทางเดินอาหารและอาจเป็นพิษได้ ถ้าสวนใดปลูกเจตมูลเพลิงแดงแล้วจะไม่มีพืชชนิดอื่นขึ้นแทรกได้เลยเพราะรากมีความร้อนมากจนพืชอื่นขึ้นไม่ได้ ผู้ปลูกต้องปลูกทิ้งไว้ 3 ปีจึงจะนำรากที่ได้ขนาดปรงเป็นยาสมุนไพรได้
- ประโยชน์อื่นๆ** : -

ภาพที่ 6 แสดงลักษณะของเจตมูลเพลิงแดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โคไม้รู้ลัม

ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Elephantopus scaber</i> Linn.
ชื่อสามัญ	: Prickly Leaved Elephant Plant
ชื่ออื่นๆ	: จี๋ไฟนกคุ้ม (เลย) คิงไฟนกคุ้ม (ชัยภูมิ) เคยโป๊ หญ้าไถ่นกคุ้ม หญ้าปราบ หญ้ากราบ หญ้าสามสิบสองราก หนาดผา (แพร่) ตะชีโกวะระ คาสีโกวะระ (กระเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน) พญาไฟนก คุ้มหนาดผา (กระเหรี่ยง) หนาดมีแคลน (สุราษฎร์ธานี) งูเตี้ยโป้ว พุงกเอ็ง (จีน)
วงศ์	: Compositae
นิเวศวิทยา	: เกิดทั่วไปตามที่รกร้างว่างเปล่า ป่า พุงนา ริมหาด กระจายอยู่ตามพื้นที่ราบทั่วไปในป่าทางภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออก
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์	: ไม้ล้มลุกขนาดเล็กจำพวกหญ้า ลำต้นพุ่งขึ้นตรงจากกลางกอสูงประมาณ 60 ซม. แดกกิ่งก้านเป็นแขนงจำนวนมาก
ใบ	: ใบเดี่ยวออกเรียงซ้อนสลับเป็นวง รูปขอบขนานหรือรูปหอกใบกลับมักแผ่ราบไปกับพื้นดิน ขอบใบหยักเป็นฟันเลื่อย ท้องใบมีขนมากกว่าหลังใบ เส้นกลางใบเป็นสีน้ำตาลคล้ำ ใบสีเขียวสด
ดอก	: สีม่วงอมชมพูออกเป็นช่อกระจุกที่ปลายยอดของกิ่งแขนงที่แตกจากลำต้นแต่ละช่อประกอบด้วยดอกย่อยขนาดเล็ก 4-5 ดอก มีใบประดับแข็งรองรับ โคนดอกเชื่อมติดกันเป็นหลอดสีขาว ปลายแยกเป็นกลีบดอกจำนวน 5 กลีบ
ผล	: ผลแห้งไม่แตก
การขยายพันธุ์	: เพาะเมล็ด
ส่วนที่ใช้	: ราก ต้น ใบ
ประโยชน์ทางสมุนไพร	
ราก	: นำรากมาต้มรับประทานแก้ไข้สำหรับสตรีที่คลอดบุตรใหม่ๆ แก้ปัสสาวะพิการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ต้นสด** :
- : ต้นสด 1 กำมือ ต้มกับน้ำใช้ดื่มต่างน้ำ แก้ไข้มาลาเรีย
 - : ต้นสด 30-60 กรัม(แห้ง 10-15 กรัม) ต้มกับเนื้อหมูแดงพอประมาณรับประทานติดต่อกัน3-4วัน แก้เลือดกำเดาไหล
 - : ต้นสด 120-240 กรัม ต้มกับเนื้อหมูรับประทานติดต่อกัน 4-5 วัน แก้ดีซ่าน
 - : ต้นสด 60 กรัม ต้มน้ำดื่มแบ่งเช้าเย็น หรือคั้นกับเนื้อหมูรับประทาน แก้ท้องมาน
 - : ต้นสด 15-30 กรัม ต้มน้ำดื่ม แก้อาการขัดเบา
 - : ต้นสด 30-60 กรัม เต้าหู้ 60-120 กรัม เดมน้ำพอประมาณ ตู้นรับประทาน แก้อาการเหน็บชา
 - : ต้นสด 90 กรัม เนื้อหมู 120 กรัม เดมน้ำใส่เกลือเล็กน้อย ต้มเอากากออกแบ่งรับประทาน 4 ครั้ง แก้นิว
 - : ต้นสด 30 กรัม ต้มน้ำดื่ม แก้ต่อมน้ำเหลืองอักเสบ
 - : ต้นสดตำใส่เกลือและน้ำส้มสายชูพอกบริเวณที่เป็นฝี บวมหรือฝี เป็นหนอง
 - : ต้นสด 25 กรัม ใส่เนื้อและเหล้าจำนวนเท่าๆกันต้มดื่มและใช้ต้นสดต้มน้ำชำระล้างบริเวณที่เป็นฝี ฝักบัว
 - : ต้นแห้ง 6 กรัม แช่น้ำร้อน 300cc. ครึ่งชั่วโมงดื่มเป็นประจำ แก้อาการชิลอักเสบ เจ็บคอ
- ใบ** :
- : นำใบมาต้มน้ำรับประทานขับพยาธิ
- ข้อห้ามใช้** :
- : ห้ามใช้ในผู้หญิงและผู้ที่มีอาการกัวหวานแชนชาเย็น ไม่กระหายน้ำ ชอบดื่มของร้อน ปวดท้อง ท้องร่วง ปัสสาวะใส และปริมาณมากมีชั้นฝ้าบนลิ้นขาวและหนา
- ข้อมูลจำเพาะ** :
- : เมื่อถูกเหยียบ หรือ ย่ำจนแบนราบไปกับพื้นดินเพียงไม่กี่นาทีต้นจะตั้งตรงขึ้นมาเหมือนเดิม
- ประโยชน์อื่นๆ** :
- : -

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7 แสดงลักษณะของโคไม้รู้กิม

ภาพที่ 8 แสดงลักษณะของต้นตาล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาล

ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Borassus flabellifer</i> Linn.
ชื่อสามัญ	: Lontar Plam , Pamyra Plame
ชื่ออื่นๆ	: ตาล โคนด ตาลใหญ่ ตาล ปกติตาล (เชียงใหม่) ทะเนาะต (เขมร) โหนด (ใต้)
วงศ์	: Plamae
นิเวศวิทยา	: เกิดอยู่ทั่วไปตามเขตร้อน มีถิ่นกำเนิดที่ ประเทศศรีลังกา อินเดีย และแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์	: ลำต้นเดี่ยวสูงได้ถึง 20 ม. เรือนยอดทึบขอบแฉศ ลำต้นมีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 60 ซม. โคนขยายใหญ่เปลือกต้นเห็นเป็นปล้องเพราะใบที่หลุดออก
ใบ	: ใบประกอบแบบรูปนิ้วมือกว้าง 2.5-3 ม. ก้านใบแข็งและหนายาว 1-1.5 ม.
ดอก	: ดอกตัวผู้และเมียแยกกันอยู่คนละต้น ช่อดอกตัวผู้ยาว 1.5-2 ม. แดกกิ่งก้านสาขา กลีบเลี้ยง 3 กลีบ กลีบดอก 3 กลีบ รังไข่ 3 ช่อง ออกดอกตลอดปี
ผล	: ค่อนข้างกลม ขนาดใหญ่สีเหลือง เมื่อสุกสีม่วงดำ ส่วนของกลีบเลี้ยงขยายใหญ่และติดที่ขั้วผลมี 3 เมล็ด ห่อหุ้มด้วยใยและเนื้อสีเหลืองสด
การขยายพันธุ์	: เพาะเมล็ด
ส่วนที่ใช้	: งวง ทางตาล (ก้านใบ) ราก ตาลแขวน (รากที่งอกอยู่เหนือดิน)
ประโยชน์ทางสมุนไพร	
งวง	: ต้มน้ำดื่ม แก้พิษตานซาง (พิษไข้ร้อน) ขับพยาธิ ทำให้จิตใจชุ่มบาน
ทางตาลสด	: นำมาลนไฟบิเคเอาน้ำรับประทาน แก้พิษตานซาง ขับพยาธิ แก้ท้องร่วง ท้องเสีย แก้โลหิต น้ำอมแก้ปากเปื่อย
ราก	: ต้มน้ำดื่ม แก้ร้อนในกระหายน้ำ แก้พิษตานซาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ข้อห้ามใช้ : -
- ข้อมูลจำเพาะ : -
- ประโยชน์อื่นๆ : ใช้เป็นสีผสมอาหาร(ให้สีเหลือง)
 : ในอินเดียสมัยโบราณ ใช้จารตัวอักษรลงบนใบ แทน
 กระดาษใช้มุงหลังคา สานตระกร้า
 : ช็อคโก (งวงตาล) น้ำหวานที่ได้จากการปาดและนวดนำ
 ไปทำเครื่องดื่มและน้ำตาล
 : ผลแก่ใช้เนื้อหุ้มเมล็ดทำขนม เนื้อในเมล็ดอ่อน (ลูกตาล)
 รับประทานได้ จาวตาลเชื่อมเป็นของหวาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทานตะวัน

ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Helianthus annuus</i> Linn.
ชื่อสามัญ	: Sunflower
ชื่ออื่นๆ	: บัวทอง (เหนือ) ซอนตะวัน (กลาง) เหียงหยิกขี้ (จีนแต่จิว)
วงศ์	: Compositae
นิเวศวิทยา	: เกิดอยู่ทั่วไปตามเขตร้อน มีถิ่นกำเนิดที่อเมริกาเหนือ
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์	: ไม้ล้มลุกสูงได้ถึง 4 ม. มีอายุเพียง 1 ปี ลำต้นตั้งตรงมีขน สาก ชอบดินร่วนปนทราย ที่ระบายน้ำได้ดี
ใบ	: ใบเดี่ยวออกสลับรูปไข่ กว้าง 3.5-4.5 ซม. ยาว 7-45 ซม. ปลายแหลม โคนเว้ารูปหัวใจ ขอบจักเป็นฟันเลื่อยมีขน สากทั้งสองด้าน
ดอก	: สีเหลืองอ่อนหรือเหลืองทอง ออกตามซอกใบและปลาย ยอด ดอกวงนอกเป็นหมันดอกวงในจำนวนมากสีน้ำตาล เข้มเมื่อบานเส้นผ่านศูนย์กลางดอก 3-30 ซม. หรือมากกว่า ออกดอกตลอดปี ตรงกลางดอกย่อย เป็นเกสรตัวเมีย 1 อัน และเกสรตัวผู้ 5 อัน
ผล	: ค่อนข้างแบน สีขาว สีเหลืองนวล เมื่อแก่สีดำ ยาว 0.6-1.7 ซม. ภายในมีผลมีเมล็ดเพียง 1 เมล็ดเป็นสีเหลืองอ่อน
การขยายพันธุ์	: เพาะเมล็ด
ส่วนที่ใช้	: ราก แก่น (ใช้ลำต้น) ใบ เปลือกเมล็ด ฐานรองดอก ดอก น้ำมันจากดอก เมล็ด
ประโยชน์ทางสมุนไพร	
ราก	: รากสด 30 กรัม คั้นน้ำใส่น้ำตาลทรายแดงดื่ม ใช้ขับพยาธิ
แก่น	: ใช้แก่นต้นยาว 60 ซม. คั้นน้ำกินวันละครั้ง ทานติดต่อกัน 1 สัปดาห์ หรือ ใช้รากสด 30 กรัม คั้นน้ำดื่มรักษานิวทางเดิน ปัสสาวะ นิวโนไต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- : แก่นต้น 15 กรัม ต้มน้ำคั้นหรือใช้รากสด 30 กรัม คั้นน้ำ และผสมน้ำผึ้งทาน ใช้ขับปัสสาวะ
- : นำแก่นต้นมาตำให้ละเอียด ชงน้ำร้อน ผสมน้ำตาลทรายแดงทาน รักษาอาการไอกรน(ไอร้อยวันหรือสามเดือน)
- ใบ : ใบแห้ง 30 กรัม (ใบสด 60 กรัม)ผสมกับโถงูงฉิก(ยาจีน) สด 60 กรัม (แห้ง 30 กรัม) ต้มน้ำคั้น ลดความดันโลหิตสูง
- เปลือกเมล็ด : ใช้ประมาณ 10-15 กรัม ต้มน้ำทานแก้หูด
- ฐานรองดอก : ฐานรองดอกแห้ง 30 กรัม ต้มน้ำให้เหลือครึ่งถ้วยคั้นหลังอาหารวันละ 2 ครั้ง รักษาอาการปวดศีรษะ
- : ฐานรองดอกแห้งประมาณ 25-30 กรัมนำมาคั้นกับไข่ 1 ฟองรับประทานหลังอาหารวันละ 2 ครั้ง รักษาอาการตามัว ตาลาย
- : ใช้ฐานรองดอกประมาณ 30-60 กรัม และกระเพาะหมู 1 อัน ใส่น้ำตาลทรายแดง ประมาณ 30 กรัม ต้มกรองเอาน้ำ รับประทาน รักษาอาการปวดกระเพาะ
- : ฐานรองดอก 30-60 กรัม ต้มน้ำใส่น้ำตาลทรายแดงทาน รักษาอาการปวดท้องน้อยกึ่งหรือระหว่างมีประจำเดือน
- : กั้วหรืออบฐานรองดอกเป็นผงผสมน้ำมันงาพอกบริเวณที่เป็นหนอง ฝี ฝีกบว หรือกระดูกอักเสบ
- : ฐานรองดอกแห้ง นำมาหั่นเป็นฝอยคั่วให้เกรียม จากนั้นนำมาคให้ละเอียดแล้วนำมาชงกับน้ำอุ่นหรือสุราใส่น้ำตาลทรายขาวพอประมาณให้ผู้ป่วยทานวันละ 3 ครั้งๆละ 10-15 กรัม รักษาเส้นมอักเสบ
- ดอก : ดอกแห้งประมาณ 25 กรัม นำมาสูบเหมือนยาสูบหรือใช้ ฐานรองดอก 1 อัน พร้อมรากเถาก็นำมาคั้นกับไข่รับประทานรักษาอาการปวดฟัน
- น้ำมันจากดอก : นำมาผสมกับอาหารทำให้มีภูมิคุ้มกันต่อเชื้อวัณโรค
- เมล็ด : เมล็ด 30 กรัม ใส่น้ำคั้นกับน้ำตาลกรวดกิน คูนานราว 60 นาที รักษาอาการบิดมูกเลือด
- : คั้วเมล็ดให้เหลือขงคั้นต่างน้ำชา รักษาอาการ ไอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อห้ามใช้	: ห้ามใช้ในหญิงมีครรภ์
ข้อมูลจำเพาะ	: -
ประโยชน์อื่นๆ	: ใช้เป็นอาหารขบเคี้ยวของมนุษย์และเป็นอาหารสัตว์

ภาพที่ 9 แสดงลักษณะของทานตะวัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

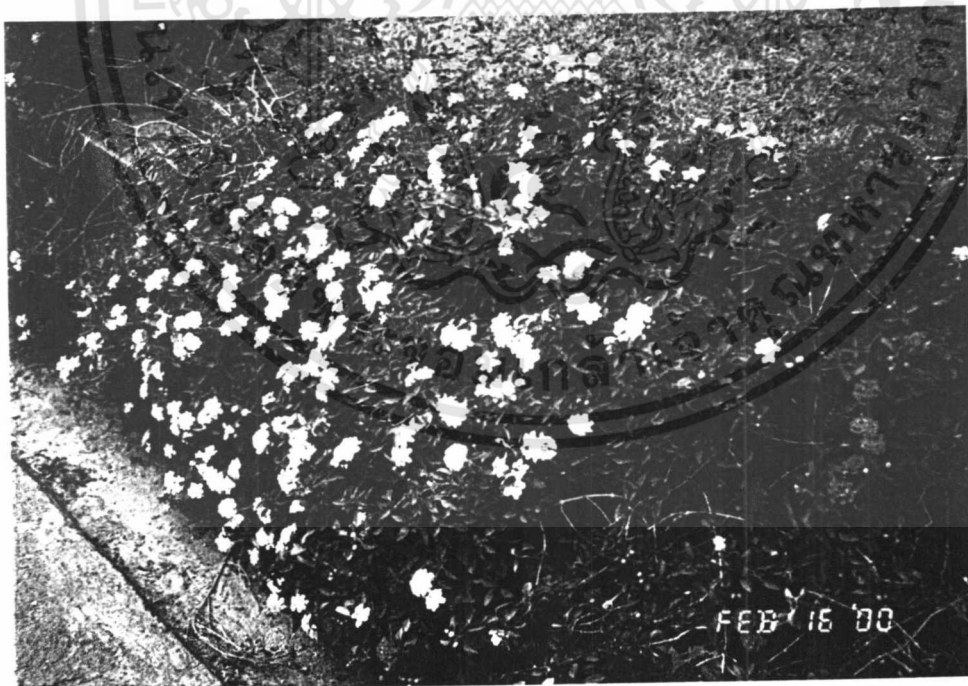
ใบเงิน

ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Graptophyllum pictum</i> (Linn.) Griff
ชื่อสามัญ	: Gold Leaves, Caricature Plant
ชื่ออื่นๆ	: นากนอก
วงศ์	: Acanthaceae
นิเวศวิทยา	: พบขึ้นได้ทั่วไปที่มีความชื้นเล็กน้อยมีถิ่นกำเนิดที่ประเทศ นิวกินี
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์	: ไม้พุ่มขนาดกลาง สูง 1-2 ม.
ใบ	: ใบเดี่ยวออกตรงข้ามกันเป็นคู่ๆรูปรี โคนใบแหลม หรือ เป็นติ่งแหลม ขอบใบเป็นคลื่น ใบมักจะด่าง ใบยาว ประมาณ 15-20 ซม.
ดอก	: สีม่วงแดงออกที่ปลายยอดเป็นกระจุก หลอดรูปกรวย ตอน ปลายแยกเป็น 2 ส่วน 3 กลีบล่างห้อยลง เมื่อดอกบานปลาย กลีบจะม้วนงอ 2 กลีบบนตั้งขึ้น ปลายแยกเป็นแฉกแหลมๆ 2 แฉกด้านในของกลีบมีขนอ่อนๆขึ้นอยู่เต็ม แต่ด้านนอก เกลี้ยง เกสรตัวผู้มี 2 อันอยู่ข้างๆเกสรตัวเมียลักษณะยาว เรียวยาวเส้นด้ายออกดอกเดือน มีนาคม-เมษายน
ผล	: เป็นฝักรูปรี ปลายติ่งแหลม สำหรับในประเทศไทยจะไม่ ติดฝัก
การขยายพันธุ์	: เพาะเมล็ด ปักชำกิ่ง
ส่วนที่ใช้	: ใบ ดอก
ประโยชน์ทางสมุนไพร	
ใบ	: นำมาตำห้ามเลือด น้ำคั้นจากใบ นำมาหยอดหูแก้ปวดหู โรคผิวหนัง ปวดฝี
ดอก	: ชงเป็นน้ำชาดื่มเพื่อขับประจำเดือน
ข้อห้ามใช้	: -
ข้อมูลจำเพาะ	: -
ประโยชน์อื่นๆ	: -

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 10 แสดงลักษณะของใบเงิน

ภาพที่ 11 แสดงลักษณะของผกากรองเลื้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผกากรองเลื้อย

ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Lantana camara</i> L.ynure
ชื่อสามัญ	: Weeping Lantana, White Sage
ชื่ออื่นๆ	: ก้ามกุ้ง เบญจมาศป่า สาบแรง หญ้าสาบแรง สามสิบ
วงศ์	: Verbenaceae
นิเวศวิทยา	: เกิดตามที่รกร้างว่างเปล่าทั่วไป
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์	: ไม้พุ่มเลื้อยขนาดเล็ก
ใบ	: ใบเดี่ยวรูปไข่ ปลายแหลม ขอบจักผิวสาบ กลิ่นเหม็นฉุน
ดอก	: ดอกเล็กเป็นช่อกระจุกทรงกลม มีสีสลับหลายสี
ผล	: ผลกลมเป็นพวงพุ่ม เมื่อสุกสีดำ
การขยายพันธุ์	: เพาะเมล็ด
ส่วนที่ใช้	: ราก เปลือกต้น ใบ ดอก
ประโยชน์ทางสมุนไพร	
ราก	: รากสด 10-20 กรัม (แห้ง 5-10 กรัม) ใส่รวมกับไข่เป็ด เปลือกเขียว 1 ฟองผสมเห็ดและน้ำอย่างละเท่าๆกัน ปริมาณพอสมควรคั้นรับประทานแก้ปวดมือและเท้าที่เกิดจากลม : รากสด 30 กรัม กับเกลือจืด (ยิปซั่ม) 30 กรัม คั้นน้ำอมบ้วนแก้ปวดฟัน : รากแห้ง 30-60 กรัม (สด 60-120 กรัม) ต้มกับน้ำ 4 ถ้วยแก้ว เคี่ยวให้เหลือ 3 ถ้วยแก้วรับประทาน 6 ครั้งๆ ละครั้งด้วยแก้ว แก้วหัด ไข่หัดใหญ่ คางทูม ไข้สูงไม่ยอมลด : รากแห้ง 30-60 กรัม นำมาตำและคั้นน้ำคั้นแก้ปวดศีรษะที่เกิดจากร้อนใน
เปลือกต้น	: นำมาคั้นให้เคือด 15 นาที (ให้มีเนื้อมา 5% คือใช้เนื้อมา 5 กรัม ในน้ำ 100 มล.) หรือใช้ใบและช่อดอกขงน้ำร้อนคั้นแก้ไ้
ใบ	: ใบสด 15-30 กรัม ตำคั้นน้ำเอาน้ำผสมเห็ดที่กลั่น 2 ครั้ง ชงคั้นและใช้ใบตำผสมน้ำตาลแดงและพิมเสนเล็กน้อยพอก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บริเวณที่เป็นทำให้เย็นแก้ปวดฝี อีกเสบได้ตีหรือคัมน์น้ำชะ
ล้างบริเวณที่เป็น

: ใบสดและก้านคัมน์เอาน้ำชะล้าง และอาจใช้ดอกแห้งบดเป็น
ผง 3 กรัมผสมน้ำคัมน์ด้วยก็ได้ แก้ผิวหนังอักเสบผื่นคันที่เกิด
จากเชื้อ หิด

: ใบสดหรือดอกสดตำพอกหรือ ทาบริเวณที่เป็นแก้ปวดเจ็บ
ฟกช้ำที่เกิดจากการกระทบกระแทก

ดอกสด : ตำคัมน์เอาน้ำทาและเอากากพอกบริเวณที่เป็นแล้วเอาผ้ารัด
ไว้รักษาอาการเจ็บปวดเย็น

: ดอกสด 10-15 ช่อ คัมน์น้ำใส่เกลือเล็กน้อยคัมน์หรือใช้ดอก
แห้ง 6-15 กรัม ชงน้ำคัมน์แก้ปวดท้องอาเจียน

: ดอกแห้ง 6-10 กรัม คัมน์น้ำคัมน์แก้วิณ โรคลม

: ดอกแห้ง 10 กรัม ร่วมกับดอกทานตะวันแห้ง 6 กรัม คัมน์
น้ำคัมน์แก้เด็กซึมเซา ง่วงนอนเสมอ

ข้อห้ามใช้

ข้อมูลจำเพาะ

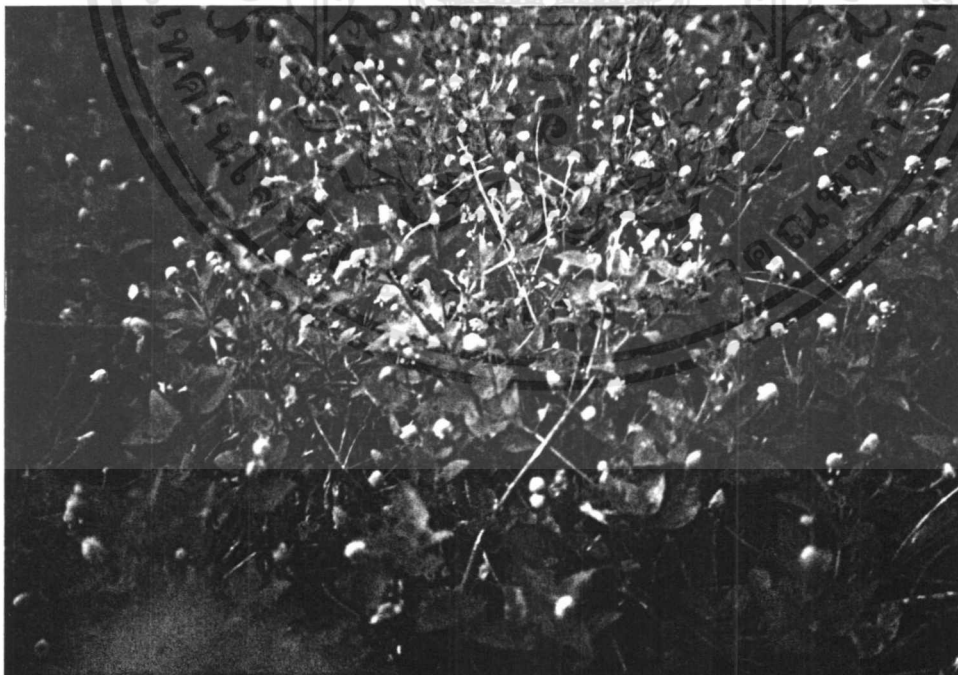
ประโยชน์อื่นๆ

ผักคราดหัวแหวน

ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Spilanthus acmella</i> (Linn.)Murr.
ชื่อสามัญ	: Para Cress, Spot Flower , Tooth-ache Plant
ชื่ออื่นๆ	: ผักคราด (กลาง) ผักคุ่มหู ผักเห็ด (ใต้) อึ้งฮวยเกี้ย เทียงบั้ง เซ้า (จีน) ซั้งฮวยเกี้ย (จีนแค้จิว)
วงศ์	: Compositae
นิเวศวิทยา	: พบขึ้นในบริเวณที่มีร่มไม้ ที่ลุ่มชื้นแฉะ บริเวณบ่อน้ำ ริม คลอง เกิดตามที่รกร้างว่างเปล่าทั่วไป
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์	: พืชล้มลุกอายุ 1 ปี ลำต้นแตกกิ่งก้านแผ่ไปตามดิน ยอดตั้ง ตรงสูงประมาณ 30-40 ซม.
ใบ	: ใบเดี่ยวรูปไข่หรือรูปหอกแกมรูปไข่ ปลายใบแหลมโคน ใบสอบแคบจัดเรียงแบบตรงข้าม ใบกว้าง 3-4 ซม. ยาว 4-5 ซม.
ดอก	: ดอกเป็นช่อแบบ head อัดกันแน่นเป็นรูปหัวแหวน มี หลายพันธุ์มีชนิดที่ปลายแหลมและปลายทู่ บางพันธุ์ช่อ ดอกสีเหลืองเขียวอ่อน บางพันธุ์สีเหลืองเข้ม บางพันธุ์ดอก ใหญ่มากเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 ซม. สีเหลืองทองมีสี แดงเข้มอยู่ตรงกลางดอกวงนอกสีเหลือง เป็นดอกตัวเมีย 1 มีวงดอกวงในมีหลายชั้นเป็นรูปท่อเป็นดอกสมบูรณ์เพศ
ผล	: ผลแห้งรูปไข่
การขยายพันธุ์	: เพาะเมล็ด
ส่วนที่ใช้	: ราก ต้น ดอก
ประโยชน์ทางสมุนไพร	
ราก	: รากสด 15-30 กรัม(แห้ง 4-8 กรัม)ต้มกับน้ำ 1 ถ้วยแก้ว ดื่ม แต่น้ำหรืออมน้ำลดการอักเสบในช่องปาก แก้เจ็บคอ ไอ กรน ปวดบวม ขับปัสสาวะ แก้เจ็บคอ ไซ้ช้ออักเสบ ยาถ่าย : เดี่ยวรากตรงบริเวณที่ปวดฟัน แก้ปวดฟันได้
ต้น	: ต้นสดตำ หรือผสมกับสุราขาวหรือน้ำส้มสายชูชุบตำลือม กลืนทีละน้อยใช้รักษาต่อมน้ำลายอักเสบ ผิ ในคอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	: ต้นสด 1 ต้น ล้างให้สะอาดทำให้ละเอียดพอกบริเวณที่เป็นแผลเพื่อห้ามเลือด
ดอก	: นำดอกมาตำกับเกลือ หรือกัดไว้ตรงบริเวณที่ปวดฟันหรือเคี้ยวออกขยี้แล้วนำมาอุดฟันที่ปวดไว้ : ดอกหรือใบตากแห้งบดให้เป็นผงใส่ในช่องฟันที่ปวด
ข้อห้ามใช้	: -
ข้อมูลจำเพาะ	: ชื่อดอกมีสาร spilanthol ซึ่งมีฤทธิ์เป็นยาชาเฉพาะที่โดยใช้สารสกัดทั้งต้นด้วย alcohol เทียบกับยา lidocaine พบว่าได้ผลเร็วกว่าแต่ระยะเวลาการออกฤทธิ์สั้นกว่า ทั้งนี้อยู่ระหว่างการวิจัยเพื่อใช้เป็นยาชาอุดแก้ปวดฟัน
ประโยชน์อื่นๆ	: ใช้เป็นอาหารของชาวเหนือ และตะวันออกเฉียงเหนือ รับประทานใบอ่อนเป็นผักสด แกลัมน้ำพริก ลาบ หรือบางครั้งอาจนำไปปรุงเป็นอาหารด้วย เช่น แกงแคของชาวเหนือ ใส่กับอ่อมปลา อ่อมกบของชาวอีสาน ชาวไตนำยอดอ่อนไปแกงร่วมกับแกงหอยและปลา

ภาพที่ 15 แสดงลักษณะของผักคราดหัวแหวน

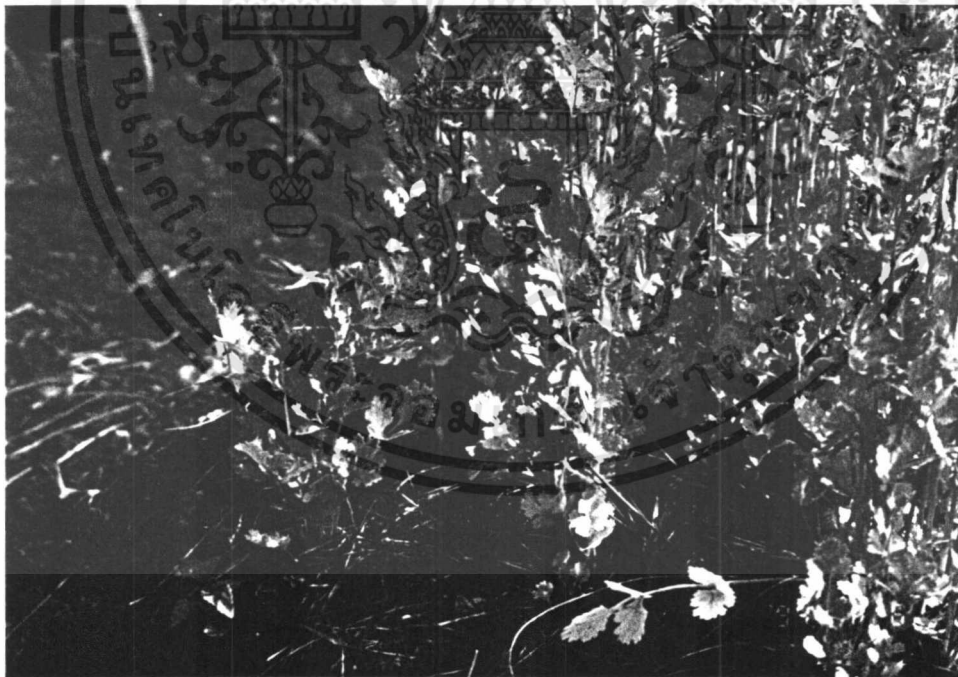
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผักชี

ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Coriandrum sativum</i> Linn.
ชื่อสามัญ	: Coriander
ชื่ออื่นๆ	: หอมป้อม (เหนือ) ผักพอม ผักหอมน้อย ผักหอมพอม พอมหอม ผักชีลา (กลาง)
วงศ์	: Umbelliferae
นิเวศวิทยา	: เป็นพืชพื้นเมืองของประเทศแถบ เมดิเตอร์เรเนียน ปลูกมากในทวีปยุโรป อินเดีย อเมริกาใต้
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์	: ไม่มีลำลูกขนาดเล็ก อายุสั้นประมาณ 40-60 วัน ทุกส่วนของพืชมีกลิ่นหอม
ใบ	: ใบประกอบแบบขนนก ออกตรงข้ามสีเขียว ใบเล็กๆ เป็นหยักลึก ก้านใบยาวสีเขียวลักษณะเป็นกาบหุ้มรอบโคน
ดอก	: สีขาว เป็นช่อแบบซี่ร่มดอกย่อยมีขนาดเล็ก เป็นดอกสมบูรณ์เพศ ก้านช่อดอกยาว
ผล	: รูปกลมขนาด 2-3 มม. เมื่อแก่จัดสีเหลืองอมน้ำตาลแตกได้เป็น 2 ซีก
การขยายพันธุ์	: เพาะเมล็ด
ส่วนที่ใช้	: ต้นสด ผลแก่ เมล็ด
ประโยชน์ทางสมุนไพร	
ต้น	: ต้นขนาด 120 กรัม ใส่นม 2 ถ้วยแก้วผสมน้ำตาลคั้นแก้ริดสีดวงทวาร มีเลือดออก
	: ต้นสดหั่นเป็นฝอยใส่เหล้าต้มให้เดือด ใช้ทา แก้มันแดงไฟลามทุ่งในเด็ก
ผล	: ใช้ผลปริมาณ 1 ถ้วยชา ต้มผสมน้ำตาลทรายผสมน้ำดื่ม ช่วยให้อาหารย่อยได้
	: น้ำจากผลสดอุ่นผสมเหล้าดื่ม แก้บิด ถ่ายเป็นมูก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	: บดผลให้แตกผสมเหล้าคั้มนวันละ 5 ครั้ง แก้วริดสีดวงทวาร มีเลือดออก
เมล็ด	: ผลแก่ 2 ซ้อนชา คั้มน้ำคั้ม แก้วท้องอืดท้องเฟ้อ
ข้อห้ามใช้	: นำเมล็ดมาคั้มน้ำใช้อมบ้วนปากบ่อยๆแก้ปวดฟัน ปากเจ็บ
	: อย่าทานมากจนเกินไปเพราะจะทำให้กลืนตัวแรง ตาถาย ลืมง่าย
ข้อมูลจำเพาะ	: ลูกผักชีที่สกัดเอาน้ำมันออกแล้ว มีโปรตีน 11-17 % ไขมัน 11-20 %
ประโยชน์อื่นๆ	: ลูกผักชีนำมาใช้เป็นอาหารสัตว์ได้ น้ำมันหอมระเหยมีสารที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของเชื้อโรค โดยมีฤทธิ์ยับยั้งการขยายพันธุ์

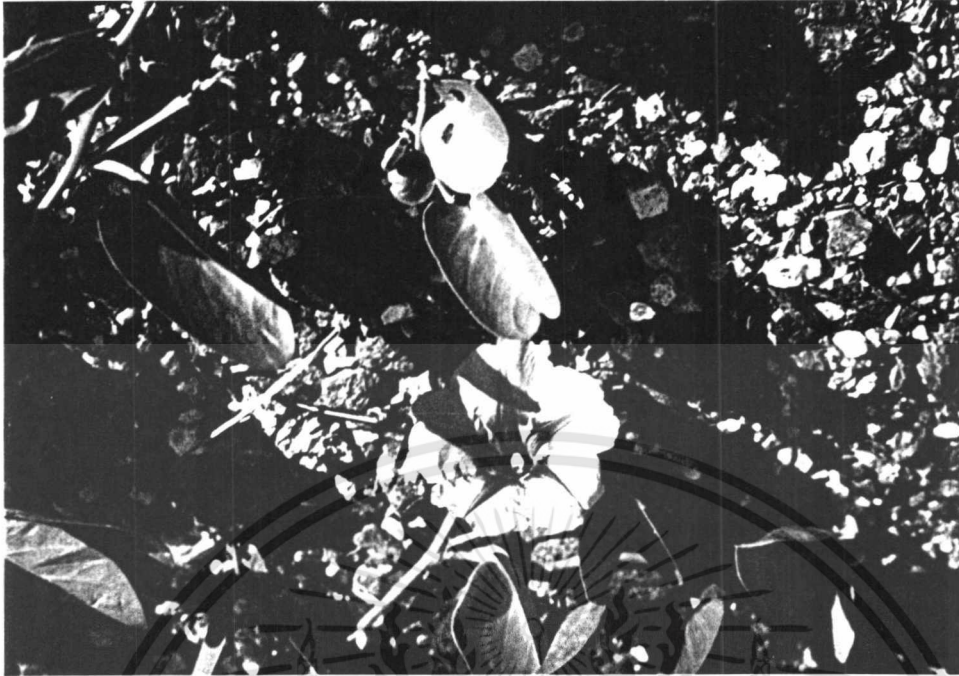
ภาพที่ 13 แสดงลักษณะของผักชี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

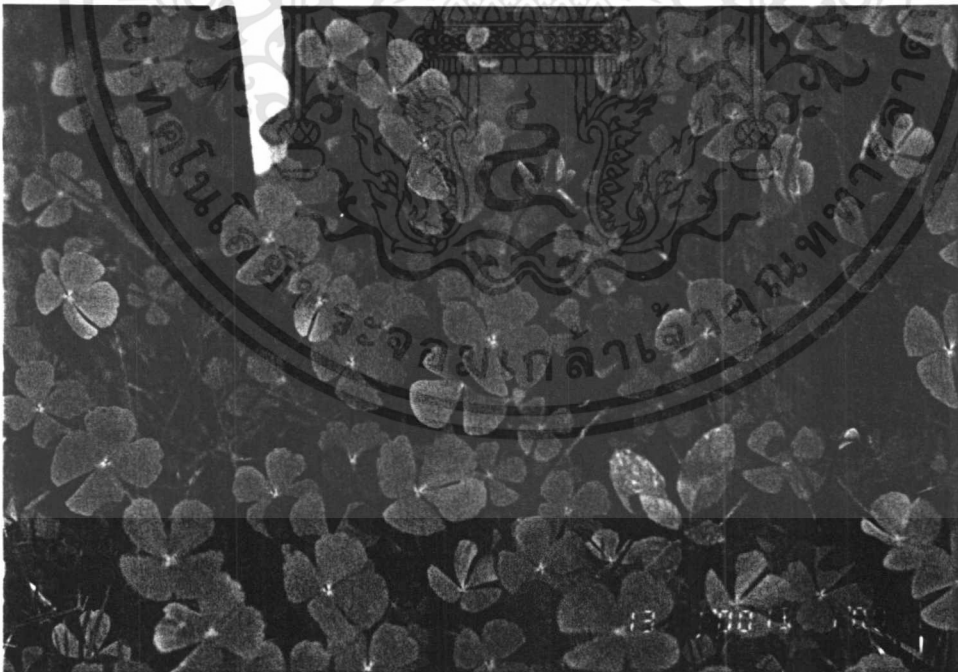
ผักบุ้งทะเล

ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Ipomoea pes-caprae</i> Sweet.
ชื่อสามัญ	: Goat-Foot Vine, Beach Morning Glory, Seaside Morning Glory
ชื่ออื่นๆ	: ละมูเสาะห์ (มาเลย์-นราธิวาส) ผักบุ้งจีน (ไทย)
วงศ์	: Convolvulaceae
นิเวศวิทยา	: ขึ้นได้ทั่วไปตามชายทะเลเขตร้อน
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์	: ไม้เถายาวได้ถึง 5-30 ม. มียางขาวขุ่น ตามข้อจะมีรากหยั่งลงดิน
ใบ	: ใบเดี่ยวออกสลับ ใบคล้ายใบขิงโค ค่อนข้างกลมกว้างและยาว 3-12 ซม. ปลายเว้า โคนรูปหัวใจ ใบหนา
ดอก	: ใต้น้ำอมชมพู ออกเป็นช่อตามซอกใบ 3-10 ดอก กลีบดอกโคนเป็นหลอดยาว 5 ซม. ปลายแบ่งออกเป็นรูปแตร เมื่อบานเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 8 ซม. เกสรตัวผู้ 5 อัน
ผล	: รูปกลมยาวประมาณ 1-17 มล. เมื่อแก่แตกได้
เมล็ด	: เมื่อกัดจะเห็นสีดำและมีขนปกคลุมอยู่รอบๆเมล็ด
การขยายพันธุ์	: เพาะเมล็ด ไทล
ส่วนที่ใช้	: ต้น ใบ
ประโยชน์ทางสมุนไพร	
ต้น	: นำมาต้มอาบแก้อาการคันตามผิวหนัง
ใบ	: ต้มกับน้ำใช้ล้างแผล
	: ใบสด 10-15 ใบตำละเอียดคั้นน้ำใช้ทาแผลบริเวณที่ถูกแมงกระพรุนหรือต่อกับเห็ดใช้พอก
ข้อห้ามใช้	: -
ข้อมูลจำเพาะ	: พบสาร damascenone มีฤทธิ์ฮีปตามีน ซึ่งทำให้เกิดอาการแพ้ด้านทานพิษแมงกระพรุนได้
ประโยชน์อื่นๆ	: -

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 14 แสดงลักษณะของผักนึ่งทะเล

ภาพที่ 15 แสดงลักษณะของผักแว่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผักแว่น

ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Marsilea crenata</i> Persl.
ชื่อสามัญ	: Water clover
ชื่ออื่นๆ	: ผักลิ้นปี่ (ใต้) หนุเต๊ะ (เขมร-แม่ฮ่องสอน)
วงศ์	: Marsileaceae
นิเวศวิทยา	: ขึ้นทั่วไปตาม ห้วย หนอง คลองบึง ท่งนา ที่น้ำขังทั่วไปหรือบริเวณสนามหญ้าที่มีน้ำขัง
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์	: จัดเป็นไม้พวกเฟิร์น มีเหง้าเรียวยาว ลำต้นทอดเลื้อยตามหน้าดินแต่เป็นบริเวณกว้างแตกกิ่งก้านไม่เป็นระเบียบ ต้นสูงไม่เกิน 2-3 ซม. ถ้าอยู่ในน้ำจะสูงประมาณ 6-8 ซม. ลำต้นและกิ่งก้านมีขนสีน้ำตาลอ่อน แตกกิ่งก้านรวดเร็ว
ใบ	: ใบประกอบแบบพัดมี 4 ใบย่อย ออกตรงกันข้าม ปลายใบโค้ง เรียบเป็นมุม 45 องศาและแหลม ใบทั้ง 4 ใบเรียงกันเป็นระเบียบ มีอับสปอร์
ดอก	: ดอกเดี่ยวหรือหลายอันบนก้านสั้นๆ เป็นรูปชอบขนาน มีขนสีขาวทั่วไป ร่วงง่าย
ผล	: -
การขยายพันธุ์	: สปอร์ แยกหน่อ
ส่วนที่ใช้	: ต้น
ประโยชน์ทางสมุนไพร	
ต้น	: นำต้นมาต้มดื่ม แก้เจ็บคอ เสี่ยงแหบแห้ง : ต้นสดผสมกับต้นและใบของรูปฤาษี หรือต้นกกช้างที่ขึ้นอยู่ทั่วไปตามริมน้ำหรือที่ชื้นแฉะข้างทางทั่วไป นำมาทูปอแตกนำไปแช่น้ำที่มีหอยขมเป็นๆอยู่นานประมาณ 2-3 นาที จากนั้นคั้นน้ำที่ได้ใช้แก้ไข้ผัดตาแดง
ข้อห้ามใช้	: -
ข้อมูลจำเพาะ	: -
ประโยชน์อื่นๆ	: รับประทานยอดอ่อนเป็นผักสดกับน้ำพริกหรือลาบน้ำตก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พญาปล้องทอง

ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Clinacanthus nutans</i> (Lindau.)
ชื่อสามัญ	: -
ชื่ออื่นๆ	: พญาปล้องคำ พญาขอ(แม่ฮ่องสอน) เสลดพังพอนตัวเมีย (กลาง) ผักมันไก่ ผักลิ้นเขียด ลิ้นมังกร (เชียงใหม่) โปะไซ จ้าง (กระเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน)
วงศ์	: Acanthaceae
นิเวศวิทยา	: พบทั่วไปตามป่าดิบแล้งทางภาคกลาง และ ภาคเหนือ มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทย
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์	: ไม้รอเลื้อยขนาดเล็กสูงไม่เกิน 2-4 ม. ลำต้นเดี่ยว เปลือกบาง ผิวเรียบสีน้ำตาลเทา ชอบดินร่วน ควรปลูกบริเวณที่แสงส่องถึง
ใบ	: ใบเดี่ยวรูปหอกออกเรียงตรงกันข้ามกว้าง 1-3 ซม. ยาว 4-12 ซม. ปลายเรียวแหลม โคนมน ใบคด
ดอก	: สีส้มแดง ออกเป็นช่อที่ปลายกิ่งและซอกใบ โคนเชื่อมติดกันเป็นหลอดสีแดงปลายแยกเป็น 2 ส่วน ส่วนกลางงอขึ้นปลายแยกเป็น 3 แฉกมีแถบสีเหลืองหรือเหลืองอมเขียวกลีบดอกยาว 3.5-4 ซม. เกสรตัวผู้ 2 อัน ติดหลอดดอกส่วนบนออกดอกเดือนกรกฎาคม-กันยายน
ผล	: ติดหลังดอกร่วง รูปไข่มี 4 เมล็ด เมื่อแก่แตกได้
การขยายพันธุ์	: ปักชำกิ่ง เพาะเมล็ด
ส่วนที่ใช้	: ใบสด โศเด็มที่
ประโยชน์ทางสมุนไพร	
ใบ	: ใบสด 5-10 ใบ ตำหรือขยี้เติมน้ำหรือเหล้าโรงให้พอชุ่มนำมาพอกบริเวณที่คัน แผลงักคุด้อย : ใบสด 1 กก. ปั่นละเอียดเติม alcohol 70% 1 ลิตร หมัก 7 วัน แล้วกรองระเหยบนเครื่องอังไอน้ำให้ปริมาณลดลงครึ่งหนึ่งจึงเติมกลีเซอรินเท่าตัวรักษาอาการอักเสบจากเริ่มในปาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

: ใบสด 10-20 ใบ (เลือกใบสีเขียวเข้มสดเป็นมันไม่อ่อนไม่แก่จนเกินไป) นำมาตำผสมเหล้าหรือน้ำมะนาว คั้นเอาแต่น้ำดื่มหรือใช้น้ำทาแผลและเอากากพอกแผล รักษาอาการอักเสบ ถอนพิษ รักษาแผลร้อนในในปาก เริม งูสวัด
: นำใบตำเคี้ยวกับน้ำมะพร้าว หรือน้ำมันงาหรือสุราเอากากพอกแผลที่ถูกน้ำร้อนลวกหรือไฟไหม้ แผลจะแห้ง

ข้อห้ามใช้

: -

ข้อมูลจำเพาะ

: สารสำคัญที่ออกฤทธิ์ลดการอักเสบเป็นสารเคมีที่อยู่ในกลุ่ม flavonoid

ประโยชน์อื่นๆ

: -

ภาพที่ 16 แสดงลักษณะของพญาปล้องทอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พุทธรักษา

ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Canna indica</i>
ชื่อสามัญ	: Indian shot, Butsarana
ชื่ออื่นๆ	: พุทธร (เหนือ) ดอกบัวหลวง (ลำปาง) กวงอิมเกีย เซียว ปาเจียมูหยิงเจีย (จีน)
วงศ์	: Cannaceae
นิเวศวิทยา	: มีถิ่นกำเนิดที่ประเทศอินเดีย แอฟริกา
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์	: พืชพวกเหง้า เป็นไม้ล้มลุกเนื้ออ่อน ขึ้นรวมเป็นกอ และเป็นต้นเดี่ยวไม้แตกกิ่งก้านสาขา มีข้อน้อยค่อนข้างห่างกัน ลำต้นมีความสูงประมาณ 1.5 ม. ลำต้นเหนียวและอูมน้ำ
ใบ	: ใบยาวรีปลายใบแหลม ขอบใบเรียบเป็นสีเขียวสด ขนาดใบยาวประมาณ 30-40 ซม.
ดอก	: มีหลายสี เช่น แดง เหลือง แดงอมเหลือง ส้ม ฯลฯ ออกเป็นช่อตรงส่วนยอดของลำต้นช่อหนึ่งมีความยาวประมาณ 20-25 ซม.
ผล	: ลักษณะกลมโตเท่าผลมะไฟ เปลือกนอกเขียว และมีขนหรือมีหนามอ่อนๆอยู่ภายนอกคล้ายลูกกะหุ้งเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 2.5 ซม.
การขยายพันธุ์	: แยกหน่อ เพาะเมล็ด
ส่วนที่ใช้	: เหง้า ดอก เมล็ด
ประโยชน์ทางสมุนไพร	
เหง้า	: เหง้าสดต้มน้ำแบ่งกินวันละ 2 เวลาเช้า เย็นติดต่อกัน 20 วันเป็น 1 รอบของการรักษาและในระหว่างการรักษาห้ามทานปลา กุ้ง ของเผ็ด ไขมัน และน้ำมันพืช รักษาโรคตับอักเสบอย่างเฉียบพลัน ตับเหลือง
ดอก	: นำดอกมาตำและนำไปพอกบริเวณที่เป็นหนอง หรือแผลเลือดไหล
เมล็ด	: นำเมล็ดมาตำพอกที่บริเวณขมับแก้ปวดศีรษะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อห้ามใช้ : -
ข้อมูลจำเพาะ : -
ประโยชน์อื่นๆ : -

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 17 แสดงลักษณะของพุทธรักษา

ภาพที่ 18 แสดงลักษณะของพลับพลึง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พลับพลึง

ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Crimum asiaticum</i> Linn.
ชื่อสามัญ	: Cape Lily
ชื่ออื่นๆ	: ลิลาว (เหนือ)
วงศ์	: Amaryllidaceae
นิเวศวิทยา	: -
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์	: ไม้ล้มลุกมีหัวใต้ดินลำต้นเหนือดินรูปทรงกระบอกสูง 20-100 ซม.
ใบ	: ใบเรียงซ้อนสลับเป็นวง รูปใบแคบยาวปลายแคบ เนื้อใบหนาอวบน้ำ ขอบใบเป็นคลื่น ตรงปลายใบแหลม ใบยาวประมาณ 1 ม. กว้างประมาณ 10-15 ซม.
ดอก	: ออกเป็นช่อกระจุกประมาณ 12-40 ดอก มีก้านพุ่งตรงขึ้นจากกอปลายก้านมีดอกย่อยติดเป็นกระจุก กลีบดอกสีขาวมีกลิ่นหอมปลายแยกเป็น 6 แฉก รูปรีเว้าแคบ เกสรตัวผู้ 6 อัน ก้านช่อดอกยาวประมาณ 90 ซม.
ผล	: รูปกลมสีเขียว
การขยายพันธุ์	: แยกหัว แยกหน่อ
ส่วนที่ใช้	: ราก ใบ
ประโยชน์ทางสมุนไพร	
ราก	: เคี้ยวรากให้แหลกเป็นน้ำ กลืนเข้าไปจะทำให้อาเจียน พิษร้ายออกมาแล้วนำมาตำพอกแผลอีกครั้ง
ใบ	: ใบสดทนไฟหรือเทียนจนใบอ่อนตัวลง นำไปพันทับบริเวณที่เคล็ดขัดยอก ปวดเมื่อย ทำให้การไหลเวียนของเลือดดีขึ้นและช่วยพาของเสียที่คั่งค้างอยู่ในกล้ามเนื้อออกไปและเพิ่มออกซิเจนให้แก่กล้ามเนื้อด้วย
ข้อห้ามใช้	: -
ข้อมูลจำเพาะ	: -
ประโยชน์อื่นๆ	: ใบพลับพลึงนำไปปักกระถางได้

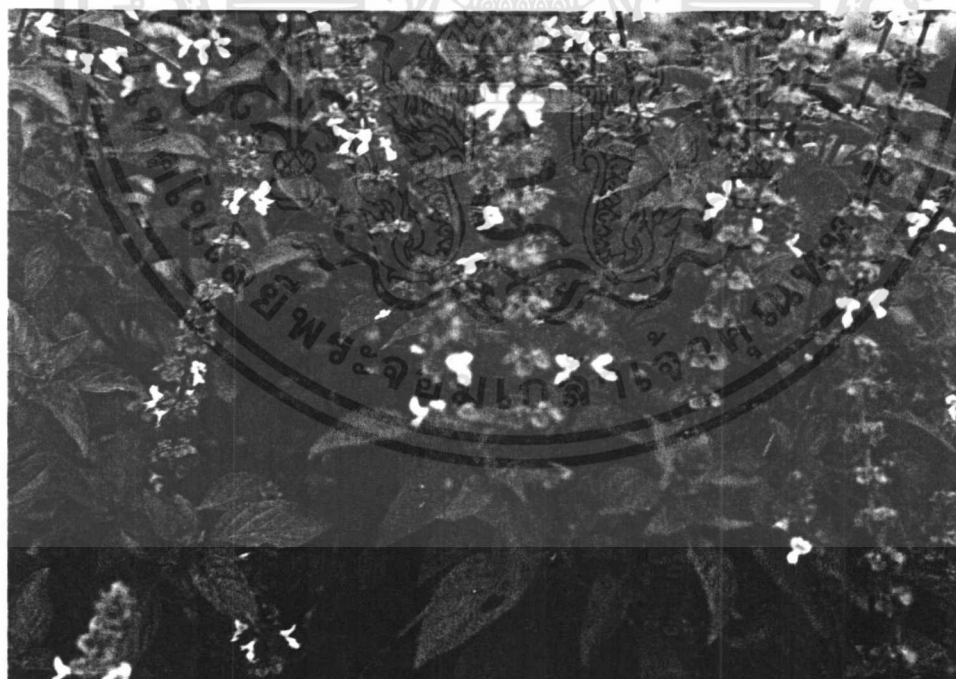
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แมงลัก

ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Ocimum basilicum</i> L.f. var. <i>citratum</i> Bac.
ชื่อสามัญ	: Hairy basil
ชื่ออื่นๆ	: ก้อมก้อขาว (เหนือ) มังลัก (กลาง) ผักอีตุ้ (เลย)
วงศ์	: Labiatae
นิเวศวิทยา	: ขึ้นได้ทั่วไปในที่โล่งแจ้งทุกแห่งในประเทศไทย
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์	: ไม้ล้มลุกสูง 30-120 ซม. ส่วนที่ยังอ่อนและตามข้อมีขนสีขาวเล็กน้อย
ใบ	: ใบเดี่ยวออกตรงข้าม ค่อนข้างแคบหรือรีกว้าง 1.5-2.5 ซม. ยาว 3.5-5.5 ซม. ปลายใบแหลม โคนใบแหลมขอบใบจักเล็กน้อยแบบฟันเลื่อย ตามขอบใบและเส้นใบมีขน
ดอก	: ดอกเป็นช่อยาว 10-30 ซม. มีขนสีขาวตามก้านช่อดอกก้านดอกย่อยยาว 2 มม. มีขนสีขาว ก้านดอกย่อยจะแนบไปกับแกนช่อดอก ปลายโค้งลงเล็กน้อยรีประดับรูปไข่ยาว 0.6-1.5 ซม. ขอบมีขนสีขาวปกคลุมด้านในและตามบริเวณโคนกลีบด้านในและด้านนอกของกลีบเลี้ยง ปลายหลอดแยกเป็นกลีบ กลีบบนยาวประมาณ 4 มม. ค่อนข้างกลมปลายสุดเป็นดิ่งแหลมสั้นๆ โคนสั้นเล็กน้อยกลีบล่างยาว 5-7 มม. แยกออกเป็น 4 แฉก ปลายแหลมยาว มีกลีบดอกสีขาวเชื่อมติดกันเป็นหลอดยาว 3-4 มม. ปลายแยกเป็นปากมีหยักมนๆ 4 หยักมีขนละเอียดสีขาว เกสรตัวผู้ 2 คู่ เกสรตัวเมีย 1 อัน
ผล	: รูปขอบขนานแกมรูปไข่ ผิวค่อนข้างเรียบเมื่อนำไปแช่น้ำจะเกิดวุ้นหุ้มรอบๆเมล็ด
การขยายพันธุ์	: เพาะเมล็ด
ส่วนที่ใช้	: ใบ เมล็ด (ผลแก่จัด)
ประโยชน์ทางสมุนไพร	
ใบ	: ใบสดตำพอก บริเวณที่เป็นโรคผิวหนัง หรือตำพอกศีรษะตามมือ เท้า เมื่อมีไข้ชนิดมือและเท้าเย็น.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	: ใบสด ไปคั้นให้เด็กทานแก้หวัด ใช้น้ำคั้นจากใบ อมบ้วนปากเพื่อบรรเทาอาการปวดฟัน
เมล็ด	: นำเมล็ดแช่น้ำให้พอง ใช้รับประทานก่อนอาหาร เพื่อให้ทานอาหารน้อยลงช่วยลดน้ำหนักได้ในเลือดช่วยลด ปริมาณอูจจาระเป็นเมือกกลืนในลำไส้ ช่วยขับเหงื่อ รักษาเบาหวาน
ข้อควรระวัง	: อย่ำรับประทานมากเกินไป จะทำให้แน่นท้องได้ ถ้าผลแมงลักพองตัวไม่เต็มที่จะทำให้ท้องอืดและอูจจาระแข็งได้
ข้อมูลจำเพาะ	: เมล็ดเมื่อนำมากลั่นด้วยไอน้ำจะได้ volatile ประมาณ 1 % semidrying oil 8-11%
ประโยชน์อื่นๆ	: ใช้เป็นอาหาร ได้ทั้งใบและเมล็ด โดยเฉพาะใบมีกลิ่นฉุนใช้ประกอบอาหารได้เช่นเดียวกับกระเพราและโหระพา

ภาพที่ 19 แสดงลักษณะของแมงลัก

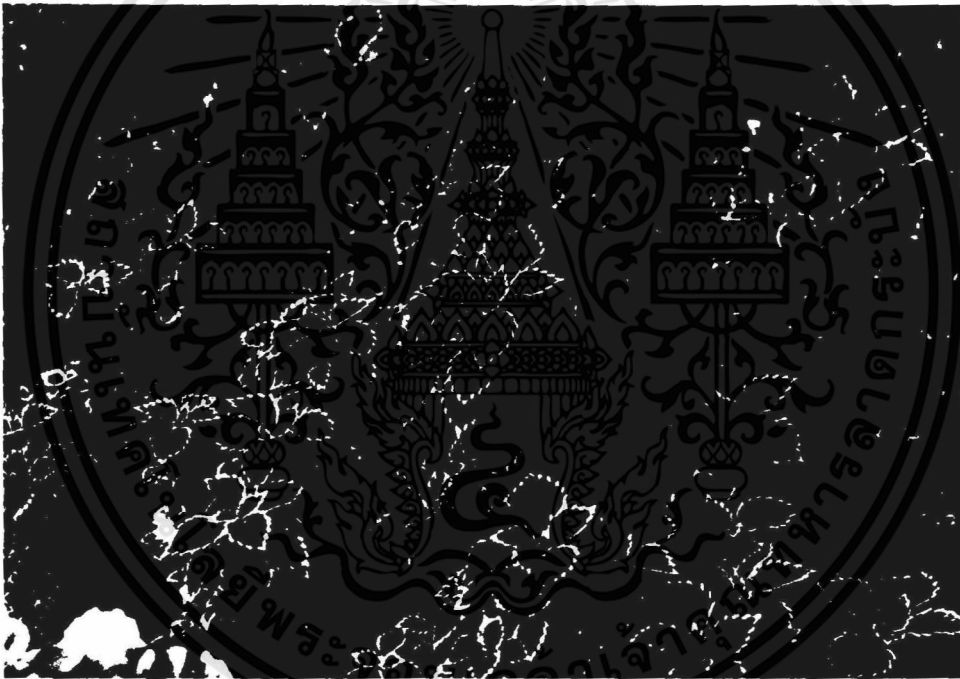
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฤาษีผสม

ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Plectranthus sctellarioides</i> (L.) R.Br.
ชื่อสามัญ	: Flame nettle, Painted nettle
ชื่ออื่นๆ	: ฤาษีผสมแล้ว (กลาง)
วงศ์	: Labiatae
นิเวศวิทยา	: เกิดอยู่ทั่วไปทั้งในที่ราบและที่สูง
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์	: ไม้ล้มลุกสูง 30-100 ซม.
ใบ	: ใบเดี่ยวออกตรงข้าม มีขนาดรูปร่างและสีต่างๆกัน โดยทั่วไปรูปไข่ กว้าง 3-5 ซม. ยาว 4-7 ซม. ปลายใบแหลมหรือเรียวแหลม โคนใบสอบขอบใบหยักหลายแบบ มน แหลม คี่นหรือแหลมลึก ยกเว้นที่ขอบที่โคนใบเรียบมีขนตามเส้นแขนงใบและเส้นใบย่อย ก้านใบยาว 1-5 ซม.
ดอก	: ออกเป็นช่อตามง่ามใบ ยาว 5-10 ซม. ใบประดับรูปไข่ ยาว 2-3 มล. ปลายแหลมมีขน ร่วงง่าย กลีบเลี้ยงเชื่อมติดกันคล้ายรูปประฆังปลายแยกออกเป็นปาก ปากบนมี 3 หยักๆ กลางใหญ่ปลายแหลมหยักข้างเล็กและสั้นมาก ปลายมน ปากล่างมี 2 หยักติดกันเป็นแถบยาวคล้ายลิ้น ปลายแยกกัน มีเส้นตามยาว 10 เส้น มีขนและต่อมกระจุกกระจายกลีบเลี้ยงจะขยายใหญ่เมื่อเป็นผลก้านดอกย่อยยาว 3-4 มล. มีขน กลีบดอก โคนเชื่อมติดกันเป็นหลอดงอกปลายแยกเป็นปาก ปากบนสั้นและพับตั้งขึ้น ปากล่างยาวโค้งเป็นรูปเรือ ยาว 8-13 มล. เกสรตัวผู้ 2 คู่ โคนก้านเกสรติดกันและติดกับหลอดกลีบดอก
ผล	: รูปไข่หรือกลมเล็กสีน้ำตาลเป็นมัน ยาว 1-12 มล.
การขยายพันธุ์	: เพาะเมล็ด คัดชำ
ส่วนที่ใช้	: ต้น ใบ
ประโยชน์ทางสมุนไพร	
ต้นและใบ	: ต้มน้ำดื่มแก้คลื่นไส้อาเจียน ปวดภายในช่องท้อง ดับ อักเสบที่มีอาการบวมตามมือและเท้า เป็นยาช่วยย่อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	: ดินและไบนำมาตำพอกบริเวณที่บวม แก้ปวดบวม ปวดท้อง ต่อมต่างๆที่มีอาการบวม
ใบ	: ใช้ใบสดขยี้ตำขี้บระดู
	: น้ำคั้นจากใบสดใช้ทาสมานแผล
ข้อห้ามใช้	: -
ข้อมูลจำเพาะ	: -
ประโยชน์อื่นๆ	: -

ภาพที่ 20 แสดงลักษณะของถ่านผสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต้นทมิฬขาว

ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Plumeria obtusa</i> Linn.
ชื่อสามัญ	: Evergreen Frangipani, Graveyard Flower Pagoda Tree, Temple Tree
ชื่ออื่นๆ	: -
วงศ์	: Apocynaceae
นิเวศวิทยา	: มีถิ่นกำเนิดที่ประเทศอเมริกาใต้
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์	: ไม้พุ่มสูง 3-6 ม. แตกกิ่งก้านสาขาเป็นพุ่มกว้าง ทุกส่วนมี ขาวสีขา
ใบ	: ใบเดี่ยวออกเวียนสลับถี่บริเวณปลายกิ่งรูปใบพายแกม ขอบขนานกว้าง 5-8 ซม. ยาว 20-32 ซม. ปลายและ โคนมน ด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่างมีขน
ดอก	: สีขาวกลางดอกสีเหลือง กลิ่นหอมอ่อนเป็นช่อตามซอกใบ บริเวณปลายกิ่งกลีบดอก โคนเชื่อมกันเป็นหลอดภายในมี ขน ปลายแยกเป็น 5 กลีบซ้อนเหลื่อมกัน กลีบรูปไข่ปลาย มนงอเล็กน้อย เมื่อบานเส้นผ่านศูนย์กลาง 8-10 ซม. เกสรตัวผู้ 5 อัน ก้านเกสรสั้นมากออกดอกตลอดปี
ผล	: เป็นฝักชูรูปยาวรี กว้างประมาณ 1.5 ซม. ยาวประมาณ 15 ซม. เมื่อแก่แตกเป็น 2 ซีก มีเมล็ดจำนวนมาก
เมล็ด	: ลักษณะแบนมีปีก
การขยายพันธุ์	: เพาะเมล็ด ปักชำกิ่ง
ส่วนที่ใช้	: เปลือกกราก เปลือกต้น ขาง ใบ
ประโยชน์ทางสมุนไพร	
เปลือกกรากและ	: ดมน้ำคั้นเป็นยาถ่าย
เปลือกต้น	
ขาง	: นำขางมาทาบริเวณที่เป็นงูสวัด หิด
ใบ	: ทนไฟให้ร้อนพอกบริเวณที่ปวดบวม ลดการอักเสบ ปวด บวม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	: นำใบสดมาชงน้ำร้อนดื่มรักษาหืดหอบ
ข้อห้ามใช้	: -
ข้อมูลจำเพาะ	: -
ประโยชน์อื่นๆ	: -

ภาพที่ 21 แสดงลักษณะของต้นทมิฬขาว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดูก็ได้ใบ

ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Phyllanthus amarus</i> Schum & Thonn.
ชื่อสามัญ	: Egg Woman
ชื่ออื่นๆ	: มะขามป้อมดิน หญ้าได้ใบ (นครสวรรค์ ,อ่างทอง , ชุมพร) หญ้าได้ใบขาว (สุราษฎร์ธานี) หมากไข่หลัง (เลย) ไฟเดือนห้า (ชลบุรี) เตยงูซ่า (จีน)
วงศ์	: Euphorbiaceae
นิเวศวิทยา	: ขึ้นกระจายทั่วไปตามที่รกร้างว่างเปล่าทุกแห่งในประเทศ ไทย
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์	: ไม้ล้มลุก ต้นสูง 30-60 ซม.ทุกส่วนมีรสขม ลำต้นเดี่ยว ตั้ง ตรง กิ่งก้านเป็นสี่เหลี่ยม แตกแขนงเป็นระเบียบ
ใบ	: ใบประกอบแบบขนนกปลายคู่ ก้านใบหลักออกเรียงสลับ ใบประกอบมี 10-16 ใบ ออกเรียงสลับเช่นเดียวกัน ใบเป็นรูป รีหรือรูปขอบขนานกว้าง 3-4 มม. ยาว 5-9 มม. เป็นสี่เหลี่ยม อ่อนหรือสี่เหลี่ยมผืนผ้า
ดอก	: สีขาวขนาดเล็ก ออกเป็นช่อหรือออกเดี่ยวๆที่ซอกใบ เป็นดอกแยกเพศอยู่บนต้นเดียวกัน ดอกเพศเมียเป็นดอก เดี่ยว ดอกเพศผู้ออกเป็นกระจุก 3-5 ดอก ลักษณะดอกมี กลีบเลี้ยงสี่เหลี่ยมรูปกรวย ปลายแยกเป็น 4 แฉก โคนเชื่อม กันเป็นหลอดปลายแยกเป็นกลีบดอก 4 กลีบ
ผล	: ผลแห้งแตก ได้รูปกลม ผิวเรียบหรือมีพู่บางห้อยลงอยู่ใต้ใบ
การขยายพันธุ์	: เพาะเมล็ด
ส่วนที่ใช้	: ราก ต้นสด ใบ
ประโยชน์ทางสมุนไพร	
ราก	: นำรากฝนกับน้ำข้าวข้าว แก้โรคคิซ่านระดูไหลไม่หยุด : คำเป็นยาพอกฝี ที่ต่อมน้ำนมของสตรี(mammary abscess)
ต้นสด	: ต้นสด 1 กำมือต้มกับน้ำ 2 ถ้วยแก้ว (250มล.)ดื่มให้เหลือ 1 1/2 ถ้วยแก้ว(375มล.)รับประทานครั้งละ 1/2 ถ้วยแก้ว(125 มล.) เป็นยาแก้ไข้ ลดความร้อน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

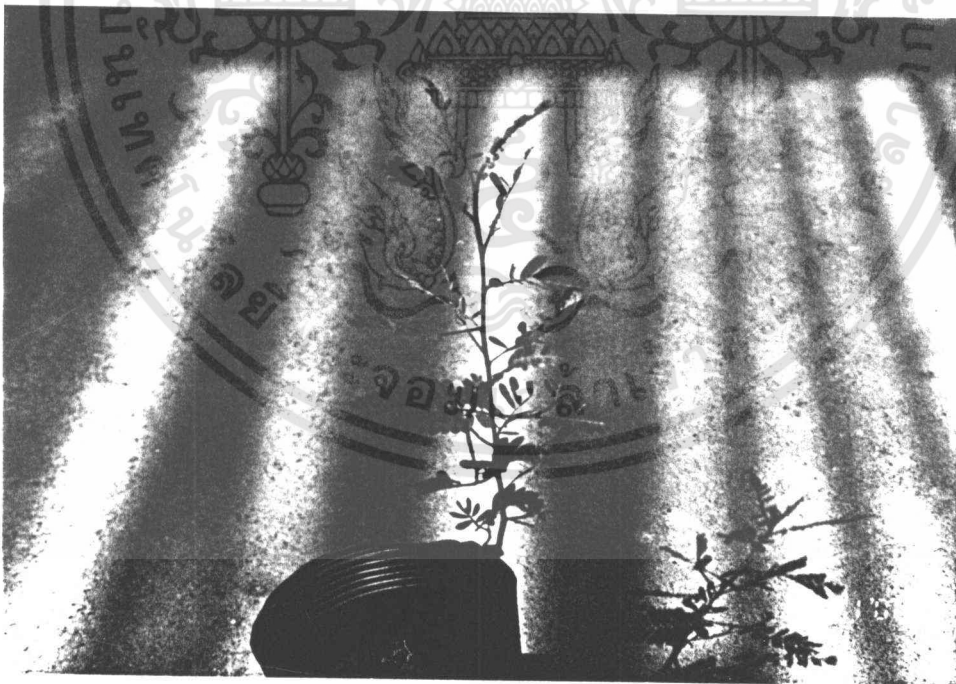
- ใบ : นำใบมาคั้นน้ำคั้นเป็นยาแก้ปวดท้อง บำรุงธาตุลดไข้ ขับ
 นิ่วในไต ขับปัสสาวะ แก่น้ำเหลืองเสียและแก้ไข้ในเด็ก
- : นำใบมาคั้นเป็นยาพอกแผล แก้บวมน้ำ
- : ตำผสมเกลือเล็กน้อยใช้พอกแก้อาการคันและอักเสบของ
 โรคผิวหนังบางชนิด
- : ตำเป็นยาพอกรวมกับน้ำมันใช้ทาแก้คันสำหรับทารก
- ข้อห้ามใช้ : -

ข้อห้ามใช้

ข้อมูลจำเพาะ

- : สารสกัดจากลูกใต้ใบพบว่ามีฤทธิ์ต้านเชื้อไวรัสเอดส์
 (HIV) โดยสามารถยับยั้งเอนไซม์ reverse transcriptase และ
 สามารถยับยั้งการเจริญของเชื้อ HIV ที่เพาะเลี้ยงในเซลล์
 เม็ดเลือดขาวในห้องทดลอง (in vitro) ได้เป็นอย่างดีจึงได้มีการ
 การนำไปแปรรูปให้เป็นยา capsule หรือยาเม็ด ยาลูกกลอน
 เพื่อนำไปใช้ป้องกัน หรือรักษาผู้ป่วยโรคเอดส์ได้โดย
 สะดวกต่อไป

ประโยชน์อื่นๆ

ภาพที่ 22 แสดงลักษณะของลูกใต้ใบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ว่านกาบหอย

ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Rhoeo spathacea</i> (Sw.) stearn
ชื่อสามัญ	: Boat Lily, Oyster Lily, Oyster Plant, Moses in L-Boat
ชื่ออื่นๆ	: ว่านหอยแครง (กรุงเทพฯ) ว่านแสงอาทิตย์ อ้าหลังเช่า อั้งเต็ก (จีน)
วงศ์	: Commelinaceae
นิเวศวิทยา	: ขึ้นได้ทั่วไป มีถิ่นกำเนิดที่อเมริกากลาง
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์	: ไม้ล้มลุก ขึ้นเป็นกอ ลำต้นอวบสั้น
ใบ	: ใบเดี่ยวรูปแถบกว้าง 2-6 ซม. ยาว 15-40 ซม. ปลายแหลม โคนใบสอบ ลำต้น ใบหนา ด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีม่วงอมแดง บางพันธุ์ด้านล่างมีสีเขียวเรียบ
ดอก	: สีขาวออกเป็นช่อตามซอกใบ ใบประดับรูปหัวใจ สีม่วงแกมเขียว 2 ใบ กลีบดอก 3 กลีบ เมื่อบานเส้นผ่านศูนย์กลาง 1-1.5 ซม. เกสรตัวผู้ 6 อัน ออกดอกตลอดปี
ผล	: รูปรี เมล็ดมาก
การขยายพันธุ์	: ปักชำต้น เพาะเมล็ด แยกหน่อ
ส่วนที่ใช้	: ใบ ดอก
ประโยชน์ทางสมุนไพร	
ใบ	: พอกแก้ฟกช้ำบวมบริเวณที่เป็น : นำใบมาคั้นน้ำคั้นครั้งละ 15-30 กรัม แก้วร้อนใน กระจายน้ำ แก้วไอ อาเจียนเป็นโลหิต แก้ฟกช้ำภายใน เนื่องจากพลัดตกจากที่สูงหรือหกล้มฟาดถูกของแข็ง แก้วบิวด่ายเป็นเลือด แก้วปีศาจจะเป็นเลือด : ใบสด 3 ใบ คั้นกับน้ำให้เดือดน้ำจะมีสีแดงคล้ายน้ำค้าง ทับทิมเติมน้ำตาลกรวดลงไปเล็กน้อยรับประทานแก้วไอ แก้วร้อนในกระหายน้ำ แก้วอาเจียนเป็นโลหิต แก้ฟกช้ำภายใน เนื่องจากพลัดตกจากที่สูง หรือหกล้มฟาดถูกของแข็ง
ดอก	: ใช้ดอกที่โตเต็มที่ ตากแห้งหรืออบด้วยไอน้ำ 10 นาที แล้วจึงนำไปตากแห้งเก็บไว้ใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

: ดอกแห้ง 10-15 กรัม หรือดอกสดหนัก 30-60 กรัม คั้นน้ำ
 คั้น หรือคั้นกับเนื้อหมูรับประทาน ใช้ขับเสมหะแก้ไอแห้งๆ
 แก้อาเจียนเป็นโลหิต เลือดกำเดาออก ห้ามเลือด แก้
 ปัสสาวะเป็นเลือด แก้ไอเป็นเลือด แก้บิดถ่ายเป็นเลือด
 : ดอกแห้ง 20-30 ดอก คั้นน้ำคั้น แก้วหัวค ไอมี่เสมหะปน
 เลือด เลือดกำเดาออก บิดจากแบคทีเรีย

ข้อห้ามใช้ : -
 ข้อมูลจำเพาะ : -
 ประโยชน์อื่นๆ : -

ภาพที่ 23 แสดงลักษณะของว่านกาบหอย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ว่านมหากาฬ

ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Gymura pseudo-China</i> Dc. var <i>hispida</i> Thv.
ชื่อสามัญ	: -
ชื่ออื่นๆ	: ผักกาดกบ (เพชรบูรณ์) ผักกาดนกเขา (สุราษฎร์ธานี) ดาวเรือง มหากาฬ (โคราช) หนวดแห้ง คำโคก มหากาฬ แดง อ้วต้งปิ้ง (จีน)
วงศ์	: Compositae
นิเวศวิทยา	: เกิดตามป่าดงดิบเขา ป่าดิบแล้ง ที่รกร้างว่างเปล่าทั่วไป
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์	: ไม้ล้มลุกประเภทลงหัว รากขนาดใหญ่ ลำต้นอวบน้ำเลื้อย ทอดยาวไปตามดิน ชูยอดตั้งขึ้น ปลายยอดมีขนนุ่มสั้นปก คลุม พบทั่วไปตามเชิงลาดไหล่เขา
ใบ	: ใบเดี่ยวออกเรียงสลับเวียนรอบลำต้น คล้ายใบผักกาด เป็น รูปใบหอกกลับ ขอบใบหยักห่าง ๆ หลังใบเป็นสีม่วงเข้มมี ขนเส้นใบเป็นสีเขียว ท้องใบเป็นสีเขียวแกมเทา
ดอก	: สีเหลืองทอง ไม่มีกลิ่นหอม ออกเป็นช่อที่ปลายยอด แต่ละ ช่อเป็นแบบช่อแขนง ประกอบด้วยดอกย่อยช่อละ 2-3 ดอก ก้านช่อดอกยาว 30 ซม. ดอกคล้ายดอกดาวเรืองมากแต่ ขนาดเล็กกว่า มีกลีบเลี้ยงเป็นรูปกรวยปลายแยกเป็นแฉกเล็กๆ กลีบดอกเป็นฝอยๆอัดกันแน่นเป็นพู่กระจาย ออกดอก สม่ำเสมอ
ผล	: ผลแห้งไม่แตก
การขยายพันธุ์	: เพาะเมล็ด
ส่วนที่ใช้	: ราก ใบสด
ประโยชน์ทางสมุนไพร	
ราก	: นำรากมาคั้นรับประทานแก้พิษ ไข้เซื่องซึม
ใบ	: ใบสด 5-6 ใบ ตำให้สะอาดตำในภาชนะที่สะอาดใส่ พิมเสนเล็กน้อยนำน้ำที่ได้มาทาและนำกากมาพอกบริเวณที่ เป็นงูสวัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รากและใบ	: ใบสดและรากโขลกผสมเหล้าขาวพอกบริเวณที่เป็นไข้ ถอนพิษแก้ปวดแสบร้อน
ข้อห้ามใช้	: -
ข้อมูลจำเพาะ	: -
ประโยชน์อื่นๆ	: -

ภาพที่ 24 แสดงลักษณะของว่านมหากาฬ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสงจันทร์

ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Pisonia alba</i> Span., <i>P. grandis</i> R.Br.
ชื่อสามัญ	: Lettuce Tree
ชื่ออื่นๆ	: ดอกพระจันทร์ แสงนวลจันทร์ บานดึก
วงศ์	: Nyctaginaceae
นิเวศวิทยา	: เป็นไม้ที่มีเขตกระจายพันธุ์ในแถบเส้นศูนย์สูตร หรือเขตร้อนทั่วไป
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์	: เป็น ไม้ยืนต้นขนาดย่อม ต้นสูง 3-5 ม. ลำต้นเดี่ยวแตกกิ่งก้านต่ำเป็นพุ่มทรงกลมหนาแน่นเปลือกหนา ผิวเปลือกเรียบเป็นสีน้ำตาลเทา มีรอยย่นเล็กน้อยคล้ายต้นไม้ที่มีอายุยาวนาน ชอบแดด
ใบ	: ใบเดี่ยว ออกตรงกันข้าม ใบจะตกในช่วงปลายยอดใบคล้ายใบยาสูบเป็นรูปไข่หรือรูปรีแกมรูปขอบขนาน ปลายใบแหลม โคนใบสอบหรือเว้าเล็กน้อย ขอบใบเป็นคลื่นเส้นแขนงใบเป็นรูปก้างปลา มองเห็นชัดเจน ใบอ่อนที่อยู่ส่วนยอดจะเป็นสีเขียวคล้ายกับใบแก่เป็นสีเขียวอ่อน
ดอก	: -
ผล	: -
การขยายพันธุ์	: ตอนกิ่ง
ส่วนที่ใช้	: ใบ
ประโยชน์ทางสมุนไพร	
ใบ	: มีรสจืด ใช้เป็นยาขับปัสสาวะ ตำพอกแก้อักเสบฟกช้ำบวม
ข้อห้ามใช้	: -
ข้อมูลจำเพาะ	: -
ประโยชน์อื่นๆ	: รับประทานใบอ่อนได้นำไปต้มหรือลวกจิ้มน้ำพริก นำใบไปรองห่อหมกแทนใบขมิ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 25 แสดงลักษณะของต้นแสงจันทร์

ภาพที่ 26 แสดงลักษณะของไผ่กรอก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไม้กระถอก

ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Kigelia pinnata</i> Dc.
ชื่อสามัญ	: Sausage Tree
ชื่ออื่นๆ	: ไม้กระถอกแอฟริกัน
วงศ์	: Bignoniaceae
นิเวศวิทยา	: มีถิ่นกำเนิดแถบแอฟริกา
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์	: เป็น ไม้ยืนต้นขนาดกลาง สูงเต็มที่ไม่เกิน 10-15 ม. ลำต้น เดี่ยวตั้งตรง เนื้อ ไม้แข็ง กิ่งแขนงแตกเป็นพุ่มแน่น ทรงกลม เปลือกหนา ผิวเกลี้ยงสีน้ำตาลเทา
ใบ	: ใบประกอบขนนกปลายคี่ออกตรงกันข้ามเป็นคู่ๆ 4-5 คู่ รูปไข่แกมรูปรี ปลายและ โคนแหลม ผิวใบจะสากทั้ง 2 ด้าน เป็นคลื่นและกรอบแข็งลายเส้นสีเขียวรูปก้างปลา ใบกว้าง 4- 5 ซม. ยาว 7-8 ซม. สีเขียวเข้ม
ดอก	: สีแดงเลือดนกถึงแดงช้ำ ออกเป็นช่อตามซอกใบใกล้ปลาย กิ่ง ห้อยเป็นระย้า ยาวช่อละ 15-20 ซม. มีดอก 10-15 ดอก ลักษณะดอกคล้ายดอกหิรัญญิการ์แต่ใหญ่กว่า กลีบดอก 5 กลีบ มีเกสรตัวผู้สีเหลืองส้มติดอยู่ใจกลางดอก ออกดอก ตลอดปี
ผล	: ผลกลมยาว 1-1.5 ฟุต เหมือนมะเขือยาว แต่ผิวเป็นสีน้ำตาล เทา มีลายกระเป็นจุดเล็กสีน้ำตาลเข้มทั่วทั้งผล ผิวเกลี้ยง ปลายผลเป็นงอยสั้นๆ ภายในฉ่ำน้ำ ออกดอกตลอดปี มี เมล็ดคอกอยู่ใน
การขยายพันธุ์	: เพาะเมล็ด ตอนกิ่ง
ส่วนที่ใช้	: ผล
ประโยชน์ทางสมุนไพร	
ผล	: นำผลมาฝานเป็นแว่นๆหรือผ่าซีกทาตามจุดที่เป็นมะเร็งผิวหนัง
ข้อห้ามใช้	: -

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อมูลจำเพาะ : -
 ประโยชน์อื่นๆ : -

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หญ้าปักกิ่ง

ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Murdannia ioriformis</i> (Hassk.) Rolla Rao et
ชื่อสามัญ	: Kammathy
ชื่ออื่นๆ	: เอ็งจือเช่า (จีนแต้จิ๋ว)
วงศ์	: Commelinaceae
นิเวศวิทยา	: เจริญได้ดีในดินปนทราย ต้องการแดดรำไร มีถิ่นกำเนิดที่ประเทศจีนตอนใต้แถบ 12 ปีนา
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์	: ไม้ล้มลุก ต้นสูงไม่เกิน 15 ซม. ลำต้นอวบน้ำเล็กน้อย สีเขียว ต้องการแดดรำไร
ใบ	: ใบเดี่ยวออกเรียงสลับซ้อนกันรอบลำต้น ใบที่โคนต้นกว้าง 1.5 ซม. ยาว 10-12 ซม. ใบส่วนบนสั้นกว่าใบที่โคนต้น ลักษณะแบนปลายใบแหลมเนื้อใบหนาเล็กน้อย ผิวใบเรียบทั้งสองด้าน เป็นสีเขียวเข้ม
ดอก	: ออกเป็นช่อกระจุกแน่นที่ปลายยอดมีใบประดับย่อยสีเขียวอ่อนและบางใส ค่อนข้างกลม เรียงซ้อนกันเป็นด้ายๆ กลีบดอกเป็นสีฟ้าหรือสีม่วงอ่อน จำนวน 4 กลีบ แต่ละกลีบแยกเป็นอิสระกันปลายกลีบดอกคดและงุ้มเข้าหากัน มีเกสรตัวผู้ 1-2 อัน เวลาดอกบานจะเผยกลีบอ้า ออกดอกสม่ำเสมอ
ผล	: เป็นผลแห้ง แฉกได้ภายในมีเมล็ด
การขยายพันธุ์	: เพาะเมล็ด แยกหน่อ
ส่วนที่ใช้	: ต้น
ประโยชน์ทางสมุนไพร	
ต้น	: ต้มคั้นกับน้ำผึ้งใช้แก้ไข้ รักษากระเจิงในตับ โทโนเรีย แก้อาการภูมิแพ้
	: ทั้งต้น ตำพอกแผลบริเวณที่อักเสบ ปวดบวม

: หญ้าปักกิ่ง 6 ต้น ล้างน้ำให้สะอาดป้อนหรือทำให้هلك
 เติมน้ำ 4 ซ้อนโต๊ะ คั้นเอาแต่น้ำ แบ่งครึ่งดื่ม 2 ครั้ง ก่อน
 อาหารเช้า ครึ่งชั่วโมงและก่อนนอน รักษา มะเร็งในลำคอ
 ตับ มดลูก ลำไส้ ผิวหนัง และเม็ดเลือด

: นำต้นไปตากแดดให้แห้งนำมาคูลูกกับน้ำผึ้งแล้วปั้นเป็นยา
 ลูกกลอน รับประทานครั้งละ 6 เม็ด รักษา โรคมะเร็งต่างๆ

ข้อห้ามใช้

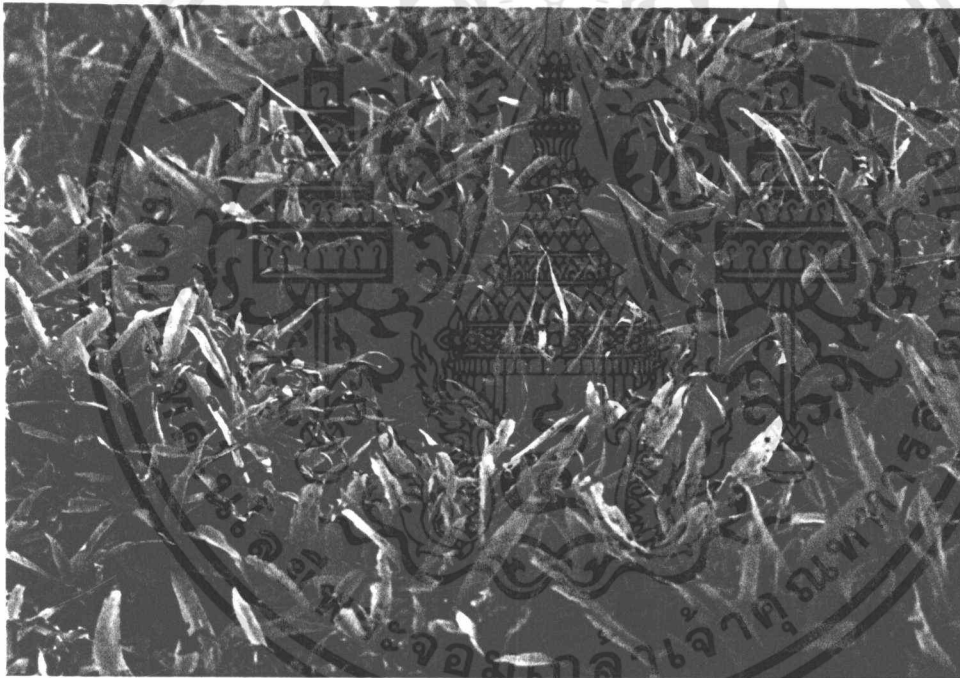
: -

ข้อมูลจำเพาะ

: -

ประโยชน์อื่นๆ

: -

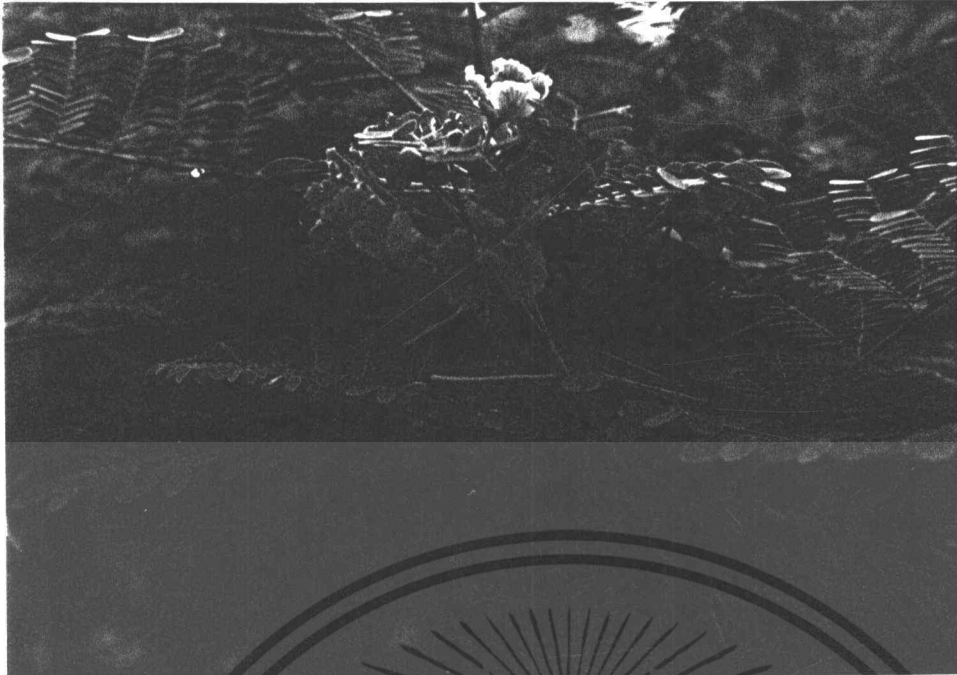
ภาพที่ 27 แสดงลักษณะของหญ้าปักกิ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หางนกยูงฝรั่ง

ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Delonix regia</i> (Boj.ex Houk.) Raf.
ชื่อสามัญ	: Flamboyant, Flam Tree, Peacock Flower, Royal Poinciana
ชื่ออื่นๆ	: นกยูงฝรั่ง อินทรี (กลาง) ส้มพอหลวง (เหนือ) หงอนยูง (ใต้)
วงศ์	: Leguminosae
นิเวศวิทยา	: ขึ้นได้ทั่วไป มีถิ่นกำเนิดที่อเมริกาเขตร้อน หมู่เกาะมาดากัสการ์
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์	: ไม้ต้นสูง 10-18 ม. เรือนยอดแผ่กว้างและกลมคล้ายร่ม
ใบ	: ใบประกอบแบบขนนก 2 ชั้น ออกสลับ ใบย่อยจำนวนมากขนาดเล็ก
ดอก	: สีแดง แสดหรือเหลือง ออกเป็นช่อที่ปลายกิ่งและซอกใบ โคนกิ่งปลายกิ่ง กลีบเลี้ยงและกลีบดอกอย่างละ 5 กลีบ ขนาดไม่เท่ากันเมื่อบานเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 10 ซม. เกสรตัวผู้ 10 อัน ออกดอกเดือน เมษายน-มิถุนายนผลัดใบก่อนออกดอกหรือออกดอกขณะแตกใบอ่อน
ผล	: ฝักแบนแข็งกว้าง 3-5 ซม. ยาว 30-60 ซม. เมื่อกแตกเป็น 2 ซีก ภายในมีเมล็ด 20-40 เมล็ด
การขยายพันธุ์	: เพาะเมล็ด
ส่วนที่ใช้	: ราก
ประโยชน์ทางสมุนไพร	ราก : ใช้รากปรุงเป็นยาขับโลหิตในสตรี ใช้รากคั้นหรือฝนรับประทาน แก้บวม วัณ โรคระยะบวมขึ้น
ข้อห้ามใช้	: -
ข้อมูลจำเพาะ	: ใช้ได้เฉพาะพันธุ์ที่มีดอกสีแดงเท่านั้น
ประโยชน์อื่นๆ	: -

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 28 แสดงลักษณะของหางนกยูงฝรั่ง

ภาพที่ 29 แสดงลักษณะของหูกวาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หูกวาง

ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Terminalia catappa</i> Linn.
ชื่อสามัญ	: Bengal Almond, Indian Almond, Olive-bark Tree, Sea Almond, Singapore Almond, Tropical Almond, Umbrella Tree
ชื่ออื่นๆ	: โคน (นราธิวาส) คัดมือ ตัดมือ (ตรัง) คาปิง (พินัง โลก-สตูล) คาแปห์ (มาเลย์-นราธิวาส)
วงศ์	: Combretaceae
นิเวศวิทยา	: พบได้ทั่วไปตามหาดทราย หาดหิน
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์	: ไม้ต้น ผลัดใบ สูง 8-28 เมตร เปลือกเรียบ กิ่งแตกรอบลำต้นตามแนวนอนเป็นชั้นๆ
ใบ	: ใบเดี่ยวออกเวียนสลับถี่ตอนปลายกิ่งรูปไข่กลับ กว้าง 8-15 ซม. ยาว 12-25 ซม. ปลายแหลมเป็นติ่งสั้นๆ โคนสอบเว้ามีต่อม 1 คู่
ดอก	: สีขาวนวล เล็ก ออกเป็นช่อตามซอกใบ มีลักษณะเป็นแท่ง ยาว 8-12 ซม. มีดอกตัวผู้อยู่ปลายช่อดอกสมบูรณ์เพศอยู่บริเวณโคนช่อ กลีบเลี้ยงโคนเชื่อมติดกัน ปลายแยกเป็นแฉกรูปสามเหลี่ยม 5 แฉกไม่มีกลีบดอก เกสรตัวผู้ 10 อัน ออกดอกช่วงเดือน กุมภาพันธ์-เมษายน สิงหาคม-ตุลาคม
ผล	: รูปไข่หรือรูปรีป้อมๆ แบนเล็กน้อยกว้าง 2-5 ซม. ยาว 3-7 ซม. เมื่อแห้งเป็นสีดำคล้ำ
การขยายพันธุ์	: เพาะเมล็ด
ส่วนที่ใช้	: ใบ ผล
ประโยชน์ทางสมุนไพร	
ใบ	: นำใบแก่(ใบสีเขียว) ตำผสมกับน้ำมันกากเมล็ดหูกวางทา รักษาโรคเรื้อน ทาที่หน้าอก แก้เจ็บอก แก้ประสาทผิวหน้าชา หมดความรู้สึกร
	: ใบแก่ตำพอกแผล แก้แมลงกัดต่อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผล	: วัสดุเปรี๊ยวทานเป็นยาถ่ายได้
ข้อห้ามใช้	: -
ข้อมูลจำเพาะ	: -
ประโยชน์อื่นๆ	: เปลือกและผล ย้อมหนังสือทำหมึก ผล เมล็ดในของผล รับประทานได้ให้น้ำมันคล้ายน้ำมันแอลมอนด์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อีโอดี้ออก

ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Alcea rosea</i> Linn.
ชื่อสามัญ	: Hollyhock
ชื่ออื่นๆ	: -
วงศ์	: Mavaceae
นิเวศวิทยา	: เจริญได้ดีในที่อากาศหนาว มีถิ่นกำเนิดที่ประเทศจีน
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์	: ไม้ล้มลุกสูง 0.5-2.5 ซม. ลำต้นไม่แตกกิ่งก้าน มีขน
ใบ	: ใบเดี่ยว ออกสลับรูปหัวใจค่อนข้างกลมขอบใบเป็นคลื่นหรือหยักเป็น 5-7 แฉก
ดอก	: มีหลายสี เช่น ขาว ชมพูอ่อนถึงเข้ม ฯลฯ ออกเป็นช่อที่ปลายยอด กลีบเลี้ยงรูปประฆังปลายแยกเป็น 5 กลีบ กลีบดอก 5 กลีบ บางครั้งจะซ้อนกัน เมื่อบานเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 10 ซม. เกสรตัวผู้มีจำนวนมาก ออกดอกตลอดปี
ผล	: ค่อนข้างกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 2 ซม.
เมล็ด	: กลมแบน เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.5 ซม. ขอบสองข้างเป็นสัน
การขยายพันธุ์	: เพาะเมล็ด
ส่วนที่ใช้	: ดอก
ประโยชน์ทางสมุนไพร	
ดอก	: นำดอกมาคั้นน้ำรับประทานแก้โรคริดสีดวงทวาร ประจำเดือนมาไม่ปกติ ช่วยให้การไหลเวียนของโลหิตดีขึ้น
ชื่อห้ามใช้	: -
ข้อมูลจำเพาะ	: -
ประโยชน์อื่นๆ	: -

ภาพที่ 30 แสดงลักษณะของฮือตลึฮือค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปผลและวิจารณ์

จากการศึกษาพืชทั่วไปที่เป็นพืชสมุนไพร 30 ชนิด สามารถแบ่งตามสรรพคุณของการรักษาโรคได้ ดังนี้

1. สมุนไพรที่ใช้เป็นยาแก้ไอเสบ ได้แก่ แก้ว คว่าตายหงายเป็น โดไม่รู้ล้ม ผกากรองเลื้อย ผักคราดหัวแหวน พญาปล้องทอง ฤาษีผสม ลั่นทมขาว ว่าน กายหอย แสงจันทร์ หญ้าปักกิ่ง
2. สมุนไพรที่ใช้เป็นยาขับประจำเดือน ได้แก่ แก้ว เจตมูลเพลิงแดง ใบเงิน ฤาษีผสม ลูกใต้ใบ หางนกยูงฝรั่ง ฮอลดีฮ็อค
3. สมุนไพรที่ใช้เป็นยาขับปัสสาวะ ได้แก่ กาแฟ คื่นฉ่าย คำเสด คว่าตายหงาย เป็น โดไม่รู้ล้ม แสงจันทร์
4. สมุนไพรที่ใช้เป็นยาแก้ปวดฟัน ได้แก่ แก้ว เจตมูลเพลิงแดง ผกากรองเลื้อย ผักคราดหัวแหวน ผักชี เมงลัก
5. สมุนไพรที่ใช้เป็นยาขับพยาธิ ได้แก่ แก้ว โดไม่รู้ล้ม ตาล หูกวาง
6. สมุนไพรที่ใช้รักษาโรคผิวหนัง ได้แก่ คำเสด คว่าตายหงายเป็น เจตมูลเพลิงแดง โดไม่รู้ล้ม ทานตะวัน ใบเงิน ผกากรองเลื้อย เมงลัก ลั่นทมขาว ลูกใต้ใบ ว่านมหากาฬ หูกวาง
7. สมุนไพรที่ใช้รักษาโรคมะเร็ง ได้แก่ ใ้กรอก หญ้าปักกิ่ง
8. สมุนไพรที่ใช้แก้อาการท้องร่วง ได้แก่ แก้ว คว่าตายหงายเป็น ตาล ลูกใต้ใบ หูกวาง
9. สมุนไพรที่ใช้แก้ไข้ ได้แก่ คำเสด ตาล โดไม่รู้ล้ม ทานตะวัน ผักคราดหัวแหวน ผักแว่น เมงลัก ลูกใต้ใบ
10. สมุนไพรที่ใช้ขับพิษ ได้แก่ ผักนึ่งทะเล พญาปล้องทอง พลับพลึง
11. สมุนไพรที่ใช้รักษาโรคริดสีดวงทวาร ได้แก่ เจตมูลเพลิงแดง ผักชี ลูกใต้ใบ ฮอลดีฮ็อค
12. สมุนไพรที่ใช้บำรุงร่างกาย ได้แก่ กาแฟ แก้ว คื่นฉ่าย เจตมูลเพลิงแดง ตาล ฮอลดีฮ็อค
13. สมุนไพรที่ใช้รักษาโรคเบาหวาน ได้แก่ ทานตะวัน เมงลัก
14. สมุนไพรที่ใช้รักษาโรคผิวหนัง ได้แก่ พุทธรักษา หางนกยูงฝรั่ง ฮอลดีฮ็อค
15. สมุนไพรที่ใช้รักษาโรคเอดส์ ได้แก่ ลูกใต้ใบ

จากการศึกษาพบว่าสิ่งสำคัญในการใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพร ที่ผู้ใช้ควรคำนึงถึง คือ ปริมาณและวิธีการใช้ที่ถูกต้องหรือใช้ในปริมาณที่มากเกินไป อาจได้รับอันตรายได้ ผู้ใช้จึงควรคำนึงถึงข้อนี้ให้มากและควรพิจารณาถึงข้อห้ามใช้ และข้อมูลจำเพาะ โดยเฉพาะเด็ก และสตรีมีครรภ์ จะได้รับผลกระทบจากการใช้สมุนไพรมาก แม้จะใช้ในปริมาณเล็กน้อย แต่อาจทำให้เกิดโทษมากกว่าคุณได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

- กัญจนนา คีวิเศษ กัณฑ์วีร วิวัฒน์พานิชย์ และ เพ็ญนภา ทรัพย์เจริญ 2542. เกสัชกรรมแผนไทย. โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก. กรุงเทพฯ. 223 น.
- ก่องกานดา ชยามฤต. 2541. สมุนไพรไทย ตอนที่ 6. บริษัท ไคมอนด์ พรินติ้ง จำกัด. กรุงเทพฯ. 166 น.
- คณะผู้จัดทำหนังสือไม้ดอกไม้ประดับเฉลิมพระเกียรติ. 2536. ไม้ดอกไม้ประดับ. บริษัทด้านสุทธนาการพิมพ์. กรุงเทพฯ. 300 น.
- คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. 2535 ก. สมุนไพรสวนสิริรุกขชาติ. บริษัทอมรินทร์พรินติ้งกรุ๊ป จำกัด กรุงเทพฯ. 257 น.
- 2539 ข. สมุนไพรพื้นบ้านล้านนา. ภาควิชาเภสัชพฤกษศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ. 264 น.
- 2539 ค. สยามโภชนัชยพฤกษ์. ภาควิชาพฤกษศาสตร์. กรุงเทพฯ. 272 น.
- ดีพร้อม ไชยวงศ์เกียรติ. 2540. สมุนไพรใช้ในกึ่ง ถูกได้ใบ พญาขอ ฟ้าทะเลลายโจร. ชมรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร. กรุงเทพฯ. 117 น.
- นายเกษตร. 2542. ไม้ประดับสมุนไพรหายาก. บริษัท แพลน พรินติ้ง จำกัด. กรุงเทพฯ. 193 น.
- นิจศิริ เรืองรังษี, พะยอม ต้นศิวัฒน์. 2534. พืชสมุนไพร. บริษัท โอ.เอส.พรินติ้งเฮาส์. กรุงเทพฯ. 245 น.
- บุศบรณ ฅ.สงขลา. 2519. สมุนไพรไทย ตอนที่ 2. กรุงเทพฯ. 180 น.
- พระเมิ่ง สุนทรธรมโม. 2530 สมุนไพรฉบับรักษาโรคสตรี. สمانการพิมพ์. กรุงเทพฯ. 67 น.
- พร้อมจิต ศรีลัมภ์. 2537. สมุนไพรกับโรกระบบทางเดินอาหาร. คณะเภสัชศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ. 121 น.
- พร้อมจิต ศรีลัมภ์ และคณะ. 2532 สมุนไพรและยาที่ควรรู้. สำนักพิมพ์ อาร์ ดี พี. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ. 298 น.
- เพชรวิ เหมือนวงษ์ญาติ. 2531 ก. คู่มือการใช้สมุนไพร. เรือนแก้วการพิมพ์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ. 298 น.
- 2537 ข. สมุนไพรก้าวใหม่. บริษัท เมดิคัล มีเดีย จำกัด. กรุงเทพฯ. 202 น.

- รุ่งรัตน์ เหลืองนทีเทพ. 2540. พีชเครื่องเทศและสมุนไพร. โอ.เอส.พรินติ้งเฮาส์. กรุงเทพฯ. 200น.
- ลีนา ผู้พัฒนาพงศ์. 2522 ก. สมุนไพรไทย ตอนที่ 2. กรุงเทพฯ. 180น.
- , 2525 ข. สมุนไพรไทย ตอนที่ 3. กรุงเทพฯ. 289 น.
- วันดี กฤษณพันธ์. 2538. สมุนไพรสารพัดประโยชน์. ภาควิชาเภสัชวินิจฉัย คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ. 264 น.
- วิทย์ เทียงบูรณธรรม. 2531. พจนานุกรมสมุนไพรไทย. สำนักพิมพ์สุริยบรรณ. กรุงเทพฯ. 878 น.
- , 2539. พจนานุกรมสัตว์และพืชในเมืองไทย. บริษัท รวมสาสน์(1997) จำกัด. กรุงเทพฯ. 525 น.
- วุฒิ วุฒิชรรมเวช. 2542. หลักเภสัชกรรมไทย. บริษัท เอ็น.พี.สกรีนพรินติ้ง จำกัด. กรุงเทพฯ. 768 น.
- สรรณพ นาควานิช. 2542. การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรหญ้าได้ใบเพื่อใช้เป็นยารักษาโรคเอดส์. จดหมายข่าวเพื่อการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยี. 8 (11): 6.